

**ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)**

FACTORS RELATED TO THE RELATIONSHIP OF
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY ; PRASARNMIT
DEMONSTRATION SCHOOL (SECONDARY)

๕-4 ก.พ. 254๑

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญพิมล คุณศิริวิเชียร
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**

พ.ศ. 2546

373.224
พ.ร.๑๓ป

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 640 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 7 ด้าน ได้แก่ ด้านส่วนตัว ประกอบด้วย เพศ และระดับชั้นเรียน ด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาประกอบด้วย ความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ การสนับสนุนจากบุคคลอื่นและเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ด้านทัศนคติต่อโรงเรียน ด้านการพัฒนาการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้านความผูกพันต่อโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก นักเรียนชายมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกลุ่มรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทัศนคติต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกลุ่มรวมทุกด้านเรียงลำดับจากมากที่สุด ได้แก่ ทศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนและด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนหญิงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทศนคติต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายอยู่ในระดับปานกลางทุกปัจจัย ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

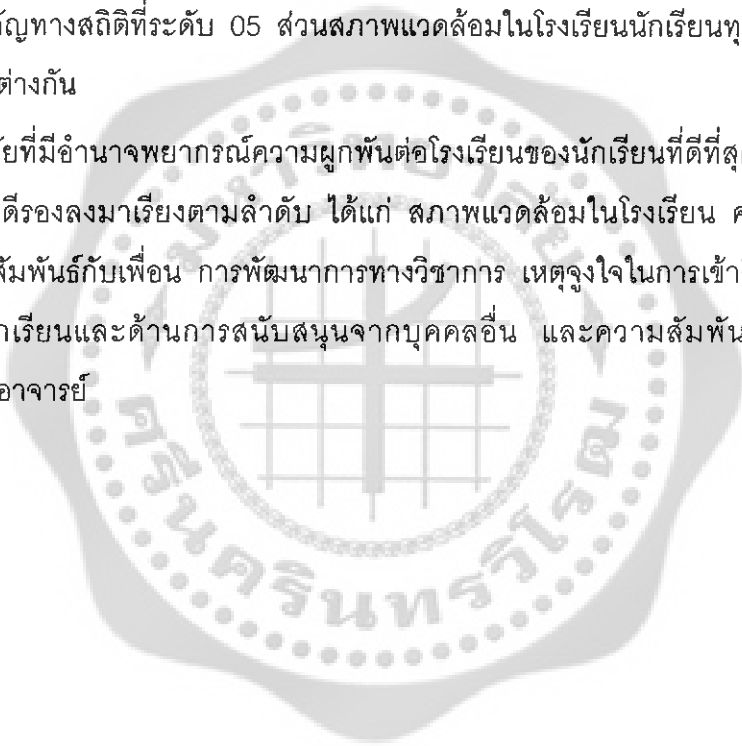
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทศนคติต่อโรงเรียนและความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปัจจัยทั้งสองนี้อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

ด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนเกี่ยวกับ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพด้านการสนับสนุน จากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทักษะคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนักเรียนทุกระดับชั้นมีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่ดีที่สุด ได้แก่ ทักษะคติ ต่อโรงเรียน ที่ดีรองลงมาเรียงตามลำดับ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความสัมพันธ์ทาง สังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การพัฒนาการทางวิชาการ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผล ส่วนตัวของนักเรียนและด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น และความสัมพันธ์ทางสังคมด้าน ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์

THE PURPOSE OF THIS STUDY WAS TO FINE OUT THE FACTORS RELATED TO
INSTITUTIONAL COMMITMENT OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY PRASARNMIT
DEMONSTRATION SCHOOL (SECONDARY)

AN ABSTRACT
BY
ASSISTANT PROFESOR PENPIMON KOOSIRIWICHIAN

DEPARTMENT OF CURRICULUM & INSTRUCTION
FACULTY OF EDUCATION
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY PRASARNMIT

2003

The purpose of this study was to find out the factors related to institutional commitment of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary)

The sample population was 640

The purpose of this study is to find out the factors which relate to the institutional commitment of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary) and the factor which is able to predict institutional commitment in mattayomsuksa 3, 4, 5 and 6 of the academic year 2545, the total number 640 students to their school. The tools which is used to collect the data is seven-factor-questionnaires. The first one is private factor. This factor consists of two subfactors ; the sex factors and the level-class factors. Secondly, motivation of attendance to the school factor which consists of expectation in education and earning in the future, contribution from other persons and the students own reasons. Thirdly, the students' attitude to their school factor. Fourthly, Development of the school in education factor. Fifthly, social relationship factor which consists of the students' interaction to their friends and the students interaction to their teachers. Sixthly, the school environment. Finally institutional commitment.

The statistivs employed in this study were basic statistics, simple correlation, multiple correlation and stepwise multiple regression analysis.

The findings indicated that institutional commitment of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary) was mostly in the middle , The institutional commitnunt of the schoolboys was in the middle and the schoolgirl was high. The institutional commitment of the schoolboys and the schoolgirls had statistically significant different at 05. The institutional commitment of the students in mattayomsuksa 3 and mattayomsuksa 6 was high. The instritutional commitment of the students in mattayomsuksa 4 and 5 was mostly in the middle. The institutional commitment of the students in mattayomsuksa 5 have lower level than the students in

mattayomsuksa 4, 3 and 6 with statistically significant at 05, and the findings cannot find the difference in other groups

The factors that related with the institutional commitment of the total students was high level that is the attitude to the school and social relationship of interaction with friends was in the middle level that is the causes of motivation in attendance to study, the expectation in education and earning in the future, contribution from other persons and private students' reasons, institutional development, social relationship of interaction with teachers, and institutional development

The factors that correlated with the institutional commitment of the total students Every factor can be the sequentially highest that is the attitude to the school, institutional development, social relationship of interaction with friends, the causes of motivation in attendance to study, social relationship of interaction with teachers and institution development These factors are positive correlation with statistically significant at 01 The factors of the causes of motivation in attendance to study and contribution from other persons have negative correlation with statistically significant at 01

The factors that correlated with institutional commitment of the schoolgirls is high level, these are the attitude to the school and social relationship of interaction with friends are in the middle level, these are the causes of motivation in attendance to study, the expectation in education and earning in the future, contribution from other persons and private students' reasons, institutional development, social relationship of interaction with teachers and institutional environment.

The factors that correlated with institutional commitment of the schoolboys is in the middle level in every factor These are the causes of motivation in attendance to study, the expectation in education and earning in the future, contribution from other persons and private students' reasons, the attitude to the school, institutional development, social relationship of interaction with friends and teachers, and institutional environment

The factors that correlated with institutional commitment of the schoolboys and schoolgirls. These are the causes of motivation in attendance to study, contribution from other persons, private students' reasons, the attitude to the school, institutional development, social relationship of interaction with friends have difference with statistically significant at 0.05. The causes of motivation in attendance to study, the expectation in education and earning in the future, social relationship of interaction with teachers, institutional development of the opinions the schoolboys and schoolgirls are not different.

The factors that correlated with institutional commitment of the students in maitayomsuksa 3, 4 and 6 are high level, these are the attitude to the school, social relationship of interaction with friends. The students in maitayomsuksa 5, the two factors are in the middle level. The factors that correlated with institutional commitment of the students in every level are in the middle level, these are the causes of motivation in attendance to study, the expectation in education and earning in the future and contribution from other persons, and private students reasons, institutional development, social relationship of interaction with teachers and institutional environment.

The factors that correlated with institutional commitment of the students in maitayomsuksa 3, 4, 5 and 6 have their opinions in the causes of motivation in attendance to study, the expectation in education and earning in the future, contribution from other persons and private students' reasons, the attitude to the school, institutional development, social relationship of interaction with friends and teachers are different with statistically significant at 0.05. The factor of institutional environment that the students in every level has not any difference in their opinions.

The factors that has power in prediction of institutional commitment of the best students that is the attitude to the school, the minority which can sequently in order, that is institutional environment, social relationship of interaction with friends, institutional development, the causes of motivation in attendance to study, private students' reasons, contribution from other persons, and social relationship of interaction with teachers.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงศ์อยู่น้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารกา วรรณวนิช ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาการใช้สถิติสำหรับการวิจัย และอาจารย์ชวลิต สูงใหญ่ ที่กรุณาวิเคราะห์ ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณที่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านการตอบแบบสอบถามจากอาจารย์ สมคิด กอมณี อาจารย์ศศิธร วรรณพัฒน์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545

ขอขอบคุณอาจารย์สุคนธ์ อักษรชู อาจารย์วรวรัตน์ เอี่ยมนาคะ อาจารย์วินิษฐา ตาราสุรีย์ คุณเจษฎา หนูรุ่ง คุณทองใบ น้อยวังคลัง คุณประสาน แก้วศรี และคุณมนัส นิ่มนวล ที่กรุณาช่วยพิมพ์ พิสูจน์อักษร จัดสำเนา จัดรูปเล่มและเข้าเล่ม

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ หลานๆ ที่ให้กำลังใจ โดยเฉพาะอาจารย์เพ็ญประภา ชาตยานนท์ นายแพทย์สุริยะ คูศิริวิเชียร แพทย์หญิงทิพวรรณ คูศิริวิเชียร แพทย์หญิงชุติมา คูศิริวิเชียร และแพทย์หญิงกัลยาณี คูศิริวิเชียร ที่ให้ทั้งกำลังใจ และทุนทรัพย์ในการจัดพิมพ์และอัดสำเนาเข้ารูปเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร

มีนาคม 2546

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ
	ความนำ
	ภูมิหลัง
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย
	ความสำคัญของการวิจัย
	สมมติฐานของการวิจัย
	ขอบเขตของการวิจัย
	นิยามศัพท์เฉพาะ
	กรอบความคิดในการวิจัย
2	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	ความหมายของความผูกพันต่อโรงเรียน
	ความสำคัญของความผูกพันต่อโรงเรียน
	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน
	เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา
	ความหมายของเหตุจูงใจ
	ประเภทของแรงจูงใจ
	ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
	แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษา
	ทัศนคติต่อโรงเรียน
	ความหมายของทัศนคติ
	องค์ประกอบของทัศนคติ
	การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
	มาตรวัดทัศนคติ
	ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ
	การพัฒนาการทางวิชาการ
	ความสัมพันธ์ทางสังคม
	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ...	45
งานวิจัยภายในประเทศ	45
งานวิจัยจากต่างประเทศ	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากร	53
กลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล	59
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	75
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	75
วิธีดำเนินการวิจัย	75
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ผลการตรวจสอบและทดสอบสมมติฐาน	80
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	92

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	106
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อ โรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)	108
ประวัติผู้วิจัย	124

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่าง	54
2 ผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)	61
3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)	62
4 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	63
5 ผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น	65
6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนเป็นรายคู่... ..	67
7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ เป็นรายคู่	67
8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นเป็นรายคู่	68
9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนเป็นรายคู่ .	68
10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านทัศนคติต่อโรงเรียนเป็นรายคู่	69

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านการพัฒนาการทางวิชาการเป็นรายคู่ 69	69
12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นรายคู่ ... 70	70
13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์เป็นรายคู่ 71	71
14 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นรายคู่ 71	71
15 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน. 72	72
16 ค่าสถิติของตัวแปรที่เป็นตัวพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 74	74

บัญชีภาพประกอบ

แผนภาพที่

หน้า

1	แผนภูมิกรอบความคิดของการวิจัย	14
---	-------------------------------------	----	-----	---	----

บทที่ 1

บทนำ

ความนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 81 อาทิ ให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลุกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้เป็นกฎหมายแม่บทเชื่อมต่อกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งจะเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "แผนการศึกษาแห่งชาติ" เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ตามมาตรา 34 รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และในระดับสถานศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกันทั้งประเทศต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10(2) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาหลัก กรอบแนวคิด และเจตนารมณ์ดังนี้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตามแนวพระราชดำรัสองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อมุ่งให้เกิด "การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย"

ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา

เพื่อให้คนไทยมีความสุข พึ่งตนเอง และก้าวทันโลกโดยยังรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี มีความยืดหยุ่น พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นแผนบูรณาการแบบองค์รวม

กระบวนการในการบูรณาการของชีวิตเป็นองค์รวมของการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติอย่างมีสมดุล พึ่งพาอาศัยส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่มีความสำคัญที่สุด

พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พัฒนาสังคมให้เข้มแข็งและมีดุลยภาพ ได้แก่

- 1) สังคมคุณภาพ ที่มีความเที่ยงธรรม มั่นคงโปร่งใส ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ สมบูรณ์
- 2) สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ที่ทุกคนและทุกส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ
- 3) สังคมแห่งความสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน เป็นสังคมที่มุ่งฟื้นฟูสืบสานและธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรมไทย (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 ฉบับสรุป)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เปิดสอนวันแรกเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 มีอาคาร 2 หลัง เป็นอาคารเรียน 1 หลัง รับนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 64 คน และเปิดสอนชั้นสูงขึ้นไปละชั้นตามลำดับ ชื่อว่า โรงเรียนสาธิตประสานมิตร พ.ศ. 2497 เปลี่ยนเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เรียกย่อว่า ม.ว.ศ. พ.ศ. 2509 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรเป็น “มัธยมสาธิตแบบประสม” แห่งแรกของกรุงเทพมหานคร เปิดสอนวิชาการต่างๆ หลายสายวิชาตามความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถและความพอใจ พ.ศ. 2517 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. 2534 รวมโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เป็นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารของแต่ละโรงเรียน พ.ศ. 2539 โรงเรียนได้รับงบประมาณ ก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ 8 ชั้น พื้นที่ 16,000 ตารางเมตร งบประมาณการก่อสร้าง 140 ล้านบาท (สบโชค พูลนวม และคณะ 2543 1)

ปัจจุบันโรงเรียนเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 6 ห้องเรียน รวม 36 ห้องเรียน มีนักเรียนประมาณ 1,587 คน อาจารย์และเจ้าหน้าที่ นักการภารโรง คนงาน คนครัว และลูกจ้าง 164 คน มีพื้นที่ประมาณ 13 ไร่ 3 งาน

หน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

1. จัดการศึกษาแก่เยาวชนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
2. พัฒนาการเรียนการสอนในฐานะโรงเรียนสาธิตอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ
3. เป็นแหล่งส่งเสริมประสบการณ์วิชาชีพครูในด้านต่างๆ เช่น การสังเกตการสอน การฝึกสอน การฝึกงานด้านต่างๆ ทางการศึกษาแก่นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ระดับต่างๆ
4. เป็นแหล่งสาธิตและเผยแพร่งานทดลอง และวิจัยทางการศึกษา เพื่อยกมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยส่วนรวม
5. เป็นแหล่งทดลองค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาแขนงต่างๆ เพื่อหารูปแบบและวิชาการใหม่ๆ ทางการศึกษา
6. คณาจารย์จากคณะศึกษาศาสตร์ หาประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่โรงเรียนสาธิต และใช้ความรู้จากโรงเรียนสาธิตในการถ่ายทอดประสบการณ์แก่นิสิตในคณะศึกษาศาสตร์
7. ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสารทางวิชาการ และการฝึกอบรมวิทยากร และแหล่งศึกษาดูงาน

นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน

- 1 ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทุกรายวิชาและทุกด้าน

- ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ทุกรายวิชาและทุกด้าน

- สนับสนุนให้มีหน่วยบริการทางวิชาการครบทุกด้าน และสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ

- สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของโรงเรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ต่อเนื่องและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงาม

- สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

- ส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านความสะอาด ชัยัน ซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง และความมีระเบียบวินัย

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

3 ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร สุขภาพอนามัย และการกีฬา

- ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเฉพาะด้านตาม ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน

- ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาสุขภาพอนามัยของนักเรียนให้ได้ มาตรฐาน

- จัดให้มีบริการดูแลสุขภาพอนามัยของนักเรียน และบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

- ส่งเสริมการเล่นและการดูกีฬาอย่างถูกวิธี

4 ด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

- ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน มีความตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทย

- สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการส่งเสริม และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

- สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมไทยอย่างถูกต้อง ตามโอกาสในวันสำคัญต่างๆ

5 ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาการศึกษา

- สนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารงานให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพและเอกภาพ ด้านความคิดและความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน
- ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร และพัฒนางานอย่างมีคุณภาพ
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีส่วนช่วยพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

6 ด้านการศึกษาเพื่อสังคมและส่วนรวม

- ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง
- สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาและช่วยเหลือสังคมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- ส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

ขอบเขตการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จัดโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนเป็น 7 ด้าน คือ

1 ด้านบริหารทั่วไป ได้แก่ การบริหารงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการจัดองค์การ การจัดระบบสารสนเทศ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงินและการบัญชี การบริหารงานพัสดุ การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานสารบรรณ การบริหารงานทะเบียน การบริหารงานธุรการ

2 ด้านวิชาการ ได้แก่ การบริหารงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการหมวดวิชาต่างๆ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

3 ด้านการปกครองนักเรียน ได้แก่ การบริหารงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการวางแผนการปกครองของนักเรียน การบริหารงานปกครองนักเรียน การอบรมนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การประเมินผลการปกครองนักเรียน

4 ด้านบริการ ได้แก่ การบริหารงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการวางแผนงาน การบริการ จัดบริการโภชนาการ จัดบริการห้องสมุด จัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ จัดบริการสุขภาพอนามัย จัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การประเมินผลการบริการ

5 ด้านกิจกรรม ได้แก่ การบริหารงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการวางแผนงาน กิจกรรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดกิจกรรมกีฬา จัดกิจกรรมดนตรี จัดกิจกรรมการแสดง จัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม จัดกิจกรรมสภานักเรียน จัดกิจกรรมทัศนศึกษา การประเมินผลกิจกรรม

6 ด้านกิจการพิเศษ ได้แก่ การบริหารงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่างๆ และกับชุมชน การให้บริการกับองค์กรและชุมชน การประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติประวัติและข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน การจัดสวัสดิการให้แก่ครู และการประเมินผลงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

7 ด้านนิเทศ-วิจัยการศึกษา ได้แก่ การบริหารงานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการนิเทศนิเทศฝึกสอน ฝึกงาน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การนิเทศภายในของโรงเรียน วิจัยการศึกษา และเผยแพร่งานวิจัย สาริต และทดลองการสอนแบบต่างๆ

8 ด้านการวางแผน

ภูมิหลัง

การศึกษาช่วยพัฒนาศักยภาพในตัวเรา สร้างองค์ความรู้ และบ่มเพาะคุณภาพของบุคคล เสริมสร้างพลังอำนาจของมนุษย์ คุณประโยชน์ของการศึกษาไม่เพียงแต่สร้างคนที่มีวุฒิให้แก่สังคมเท่านั้น ยังมีภาระหน้าที่ที่กว้างไกลกว่า คือเปิดโอกาสให้ทุกคนก้าวหน้าไปอย่างทัดเทียมกัน ไม่ว่าฐานะทางสังคมหรือพื้นฐานทางครอบครัวจะเป็นอย่างไร ทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเองและประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยกันทั้งนั้น เพียงแต่ขอให้มีความสามารถและตั้งใจแน่วแน่ที่จะตักตวงโอกาสในการเรียนรู้ให้มากที่สุด ดังนั้นการศึกษาจึงช่วยสร้างโอกาสและขับเคลื่อนความก้าวหน้าของคนในสังคม

"นักเรียน" เป็นหัวใจของการปฏิรูปทั้งปวง หัวใจของการปฏิรูปคือ ให้นักเรียนได้ "เรียนรู้ตลอดชีวิต" และ "สามารถพัฒนาตนเองรอบด้าน" การศึกษาขั้นพื้นฐานมีเป้าหมายให้นักเรียนทุกคนมีความสามารถดังกล่าว ส่วนผู้ที่มีศักยภาพสูงก็สามารถสร้างความเป็นเลิศในตน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่านั้น (แอนโทนี เค ซี เหลียง. 2543 5-7)

โรงเรียนเป็นเครื่องมือของรัฐในการพัฒนาพลเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีลักษณะตามที่รัฐพึงประสงค์ พร้อมๆ กันนั้นโรงเรียนก็มีหน้าที่พัฒนาเด็ก เยาวชน และสมาชิกทุกคนในสังคม

ให้เจริญงอกงามทุกด้าน ทั้งในด้านสติปัญญา จิตใจ กิริยามารยาท วัฒนธรรม สุขภาพ และ
 อนามัยให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ (ภิญโญ สาร 2521 279) นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็น
 แหล่งสำคัญในการสร้างและปลูกฝังทัศนคติที่พึงประสงค์ทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมพื้นฐาน
 ต่างๆ (ประสาร ทิพย์ธารา 252 60) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความ
 สำคัญในการให้การศึกษอบรมแก่เด็กและเยาวชน โรงเรียนจึงมีความสำคัญในการปลูกฝัง
 คุณธรรมความดีให้แก่เด็ก แต่ด้วยเหตุที่โรงเรียนเป็นแหล่งรวมของเด็กและเยาวชนที่มีภูมิหลังต่าง
 กัน ดังนั้นเด็กอาจจะถ่ายทอดความรู้ แนวความคิด ทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ
 ทั้งในทางดีและทางไม่ดีให้แก่กันได้ (ประเทิน มหาจันทร์ 2523 59) เช่น ทางดี การให้ความ
 ช่วยเหลือกันและกันในการเรียน การทำงานร่วมกับเพื่อนด้วยความสุขและสนุกสนาน เด็ก
 บางคนไม่ชอบพฤติกรรมของเพื่อนที่มักฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนแสดงให้เห็นถึงความคิด
 ความรู้สึกต่อสิ่งที่ตั้งถาม สิ่งที่ต้อง ทางไม่ดี เช่น โรงเรียนไม่ให้บริการแก่นักเรียนอย่างเพียงพอ
 โรงเรียนมีข้อบังคับจุกจิกซึ่งปฏิบัติตามได้ยาก ครูในโรงเรียนไม่เอาใจใส่ในการสอน เป็นต้น ดังนั้น
 โรงเรียนจึงเป็นเสมือนแหล่งที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งที่ดีและไม่ดีให้แก่กันในระหว่าง
 นักเรียนที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี การสร้างความรู้สึที่ดีต่อโรงเรียน
 บรรยากาศภายในโรงเรียน ตัวบุคคลในโรงเรียน กิจกรรมต่างๆ ตลอดจนข้อบังคับของโรงเรียน
 สามารถป้องกันหรือยับยั้งมิให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ และในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้
 เด็กได้มีความรู้ มีแนวความคิด ตลอดจนมีแนวทางแห่งการปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ตั้งถาม ตามความ
 ต้องการของสังคม การสร้างความรู้สึที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียน
 เพราะความรู้สึที่ดีต่อโรงเรียนจะช่วยให้เด็กมีความตระหนักในความสำคัญของโรงเรียน เห็นคุณค่า
 และมีความเลื่อมใส เอาใจใส่ในการเล่าเรียน ตั้งใจกระทำความดี (ประเทิน มหาจันทร์ 2523
 651) ซึ่งการแสดงออกของนักเรียนดังกล่าว ย่อมเป็นไปตามเป้าหมาย นโยบายและค่านิยมของ
 โรงเรียน อันจะส่งผลต่อเนื่องสู่ความพยายามที่จะทำและดำเนินการทุกอย่างอย่างเต็มที่ เพื่อ
 สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน เกิดความผูกพันต่อโรงเรียน มีความปรารถนาที่จะเป็นสมาชิกของ
 โรงเรียนตลอดไป และให้ความร่วมมือตลอดจนต้องการมีส่วนร่วมไปกับกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัด
 ขึ้นด้วยความเต็มใจและเป็นสุข ทั้งในปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่และในอนาคตที่จบการศึกษาออก
 ไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิวแมนและคณะ (Newman and other. 1984 272-273) ที่
 กล่าวว่าความสำคัญของความผูกพันต่อสถาบันคือ เมื่อบุคคลมีความรู้สึผูกพันต่อสถาบันใน
 ระดับสูงจะเต็มใจใช้ความพยายามมากพอสมควรในการทำงานให้กับสถาบัน และเลื่อมใสศรัทธา

ในเป้าหมายของสถาบัน ตลอดทั้งมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบันระดับสูง จนดำเนินการให้สถาบันบรรลุเป้าหมายอย่างสำเร็จได้

จากเหตุผลและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

M.S. มวราช ๒๖๖ MS. ๐๓๐๖ MS

1. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
4. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
5. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น
6. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น
7. เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะได้นำไปวิเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนและเสริมสร้างความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

สมมุติฐานของการวิจัย

- 1 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) อยู่ในระดับมาก
- 2 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน
- 3 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นต่างกันแตกต่างกัน
- 4 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
- 5 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน
- 6 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน สามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1,587 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 736 คน นักเรียนหญิง 851 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1,023 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 466 คน นักเรียนหญิง 557 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) ดังนี้
 - 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 265 คน เป็นนักเรียนชาย 123 คน นักเรียนหญิง 142 คน
 - 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 249 คน เป็นนักเรียนชาย 120 คน นักเรียนหญิง 129 คน
 - 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 254 คน เป็นนักเรียนชาย 109 คน นักเรียนหญิง 145 คน
 - 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 255 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน นักเรียนหญิง 141 คน

หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และตรวจความสมบูรณ์แล้วได้นักเรียนทั้งหมด 640 คน เป็นนักเรียนชาย 259 คน นักเรียนหญิง 381 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งเป็น 6 ด้านดังนี้

3.1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว

3.1.1.1 เพศจำแนกเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

3.1.1.2 ระดับชั้นที่กำลังศึกษาจำแนกเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.1.2 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ได้แก่

3.1.2.1 ความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ

3.1.2.2 การสนับสนุนจากบุคคลอื่น

3.1.2.3 เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน

3.1.3 ทักษะคติต่อโรงเรียน

3.1.4 การพัฒนาการทางวิชาการ

3.1.5 ความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่

3.1.5.1 ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน

3.1.5.2 ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์

3.1.6 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 ปัจจัย หมายถึง เหตุหรือแนวทางที่ชักนำ ผลักดัน และส่งเสริมให้เกิดความคิด ทักษะคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งอาจเป็นเหตุหรือหนทางเดียว หรือหลายๆ เหตุ หรือหลายๆ หนทางรวมกันก็ได้

2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน หมายถึง สิ่งที่เป็นเหตุส่งเสริมหรือผลักดันให้นักเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียน ประกอบด้วยเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ทักษะคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา หมายถึง ปัจจัยหรือสิ่งที่ชักนำหรือผลักดันและส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจเข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) แบ่งเหตุจูงใจออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ หมายถึง การตั้งเป้าหมายในการศึกษา แนวทางการประกอบอาชีพ และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา และการประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว

3.2 ด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น หมายถึง การได้รับการชักจูงชี้แนะ และส่งเสริมจากบุคคลต่างๆ ที่ทำให้ตัดสินใจเข้าศึกษา

3.3 เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ ความพึงพอใจ และด้วยเหตุต่างๆ ที่ทำให้ตัดสินใจเข้าศึกษา

4. ทักษะคติต่อโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่นักเรียนแสดงออกต่อโรงเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ การปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีระเบียบวินัย ความรัก ความอบอุ่นที่ได้รับและกิจกรรมที่โรงเรียนจัด

5 การพัฒนาการทางวิชาการ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการได้รับการศึกษา และประสบการณ์ทางวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมวิชาการ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

6 ความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของบุคคลในด้านความต้องการ ค่านิยม ความรับผิดชอบ หน้าที่และแนวปฏิบัติทางสังคมของนักเรียนในสังคมโรงเรียนที่นักเรียนประสบอยู่ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่

6.1 ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความประพฤติ ความคิดเห็น ทักษะคติและค่านิยม รวมทั้งการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนของนักเรียนกับเพื่อนที่ทำให้นักเรียนเกิดความรัก ความสามัคคี ความเห็นอกเห็นใจ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน การเล่น และการปรับตัว

6.2 ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำต่างๆ ที่อาจารย์และนักเรียนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การซักถามระหว่างเรียน การให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหา การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

7 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน ได้แก่ สภาพของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องน้ำ โรงอาหาร บริการน้ำดื่ม สนามกีฬา สถานที่พักผ่อน บริเวณโรงเรียน ป้ายประกาศข่าวสาร

8 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการยอมรับ เป้าหมาย ค่านิยม คำขวัญ พฤติกรรมของสมาชิกในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีความเชื่อมั่น ความต้องการ ความตั้งใจที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน และมีความปรารถนาดีต่อโรงเรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้แนวคิดมาจากแนวคิด และผลการวิจัยของวชิระ ชาวหา (2534 212) ที่พบว่านิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความผูกพันต่อสถาบันในระดับค่อนข้างสูง และผลการวิจัยของอัจฉรา ลีมวงษ์ทอง (2543 66) ที่พบว่าความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยนำแนวคิดหลักมาจากแนวคิดและผลการวิจัยของปอร์เตอร์ และคนอื่นๆ (Porter and others 1974 604) ซึ่งวัดความผูกพันต่อสถาบันตามความรู้สึกของสมาชิกในองค์การ 3 ด้านคือ

- 1) มีความเชื่อและยอมรับในเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การอย่างเต็มที่
- 2) มีความตั้งใจที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อองค์การ
- 3) มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงความเป็นสมาชิกขององค์การตลอดไป

ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน อาศัยแนวคิดหลักของสแปดี้ (Spady 1971 38-62) ที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้ นิสิตมีความผูกพันต่อสถาบัน ได้แก่ ศักยภาพทางวิชาการ ความสอดคล้องกับปทัสถานของสถาบัน การพัฒนาการทางสติปัญญา การสนับสนุนช่วยเหลือของเพื่อน บุรณาการทางสังคม และความพึงพอใจสถาบัน โดยนำแนวทางการแบ่งปัจจัยของตินโต (Tinto, 1975 95) มาใช้ในการแจกแจงปัจจัยซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลัก คือ

- 1) ปัจจัยภูมิหลัง (Background Factors) ของนักเรียน
- 2) ปัจจัยสอดแทรก (Intervening Factors)

ปัจจัยภูมิหลัง ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวนักเรียน (Student Factors) แบ่งออกเป็นคุณลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ และคุณลักษณะทางจิตพิสัย ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา และ

ทัศนคติต่อโรงเรียน (Hackman and Dysinger. 1970 321-322 Tinto 1975 93) เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ
- 2) ด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น
- 3) ด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน

ส่วนปัจจัยสอดแทรกแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

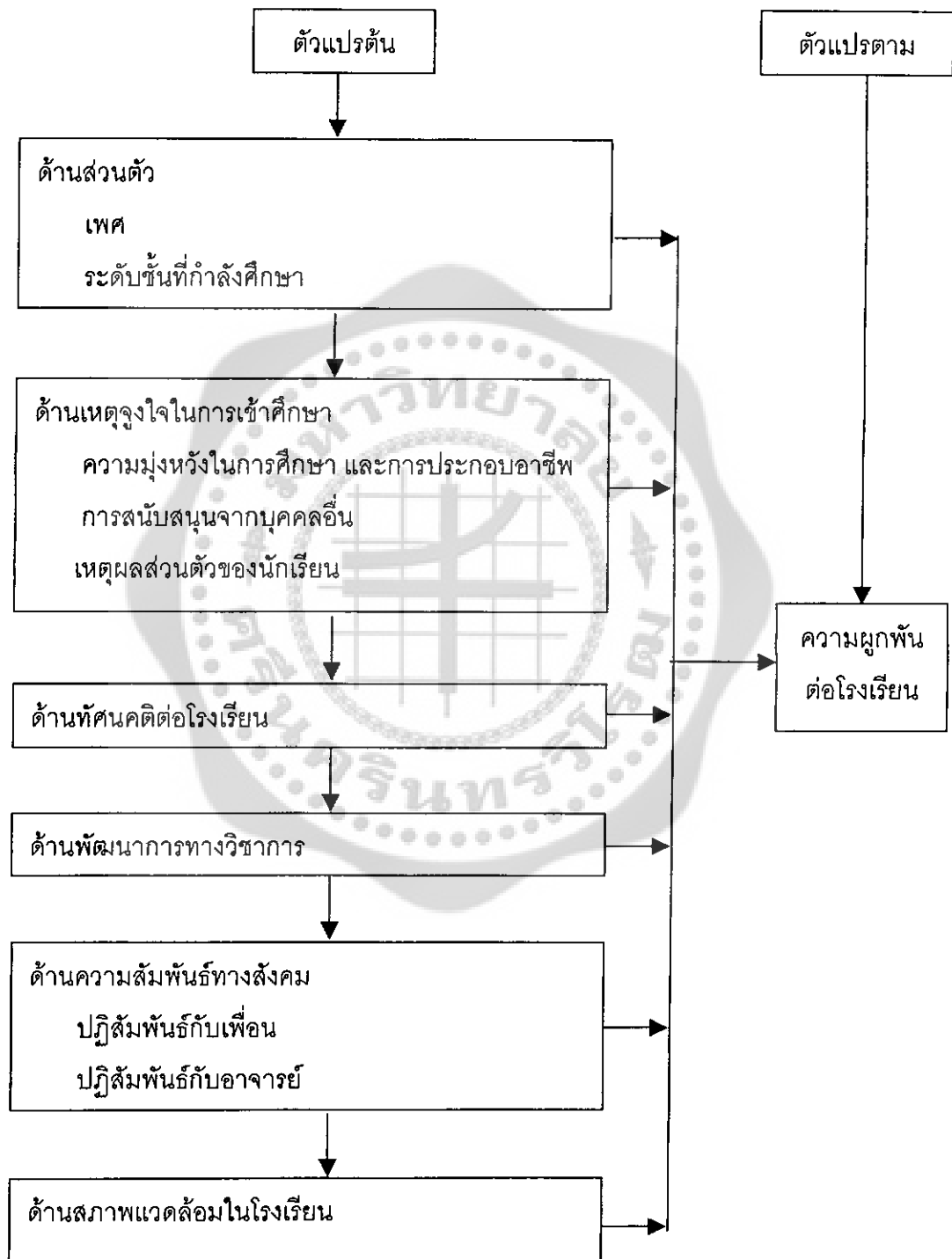
- 1) ด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
- 2) ด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

จากนั้นผู้วิจัยนำปัจจัยข้างต้นมาพิจารณาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยของผู้วิจัยเอง โดยกำหนดเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน 6 ด้าน ได้แก่

- 1 ด้านส่วนตัว
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 ระดับชั้นที่กำลังศึกษา
2. ด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา
 - 2.1 ด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ
 - 2.2 ด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น
 - 2.3 ด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน
- 3 ด้านทัศนคติต่อโรงเรียน
- 4 ด้านการพัฒนาการทางวิชาการ
- 5 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
 - 5.1 ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
 - 5.2 ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์
- 6 ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

แล้วเขียนกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิด (Fram Work)

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิกรอบความคิดของการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนมีน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับที่อัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง (2543 : 8) กล่าวไว้ว่าส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาความผูกพันต่อองค์การมากกว่าสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 2542 : 5) ให้ความหมายอย่างหนึ่งว่าโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ซึ่งในการจัดการศึกษาต้องประกอบด้วยบุคคลมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยนับว่าเป็นองค์การหนึ่งได้ ดังนั้นเอกสารและงานวิจัยที่รวบรวมได้ซึ่งเป็นการผูกพันต่อองค์การเป็นส่วนใหญ่ดังได้กล่าวแล้ว ก็สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความผูกพันต่อโรงเรียนได้เช่นกัน โดยครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาและงานวิจัยในหัวข้อต่อไปนี้

- 1 ความหมายของความผูกพันต่อโรงเรียน
- 2 ความสำคัญของความผูกพันต่อโรงเรียน
- 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อโรงเรียน
4. เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา
- 5 ทักษะติดต่อโรงเรียน
- 6 การพัฒนาการทางวิชาการ
- 7 ความสัมพันธ์ทางสังคม
- 8 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของความผูกพันต่อโรงเรียน

นักการศึกษาและนักบริหารหลายคนได้ให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์การ ดังนี้
กรูสกี (Grusky, 1966 : 489) ได้ให้ความหมายว่าเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกขององค์การกับระบบขององค์การโดยส่วนรวม ความสัมพันธ์นี้จะมากน้อยขึ้นอยู่กับรางวัลตอบแทนที่ได้รับจากองค์การ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำให้ได้รับรางวัลตอบแทนจากองค์การ

แคนเตอร์ (Kanter 1968 : 499) ให้ความหมายว่า เป็นความตั้งใจของคนในองค์การที่จะใช้พลังงานและความภาคีเพื่อการทำงานในองค์การ

เชลดอน (Sheldon 1971 : 144) ให้ความหมายว่า เป็นการที่บุคคลประเมินองค์การในทางบวก และตั้งใจที่จะทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การตามที่ตนเองได้รับรู้

แฟรงคลิน (Franklin. 1975 : 9) ให้ความหมายว่า เป็นการตั้งใจที่จะยึดถือปฏิบัติตามปทัสสถาน และกฎระเบียบขององค์การ และตั้งใจที่จะคงอยู่ในองค์การต่อไป

เอทซิอันนี (Etzioni. 1975 : 9) กล่าวว่าเมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในองค์การจะเกิดความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเรียกว่า ความผูกพันต่อองค์การ ส่วนความรู้สึกทางลบเรียกว่า ความรู้สึกแปลกแยกหรือแยกตัวออกห่าง ความผูกพันต่อองค์การจึงเป็นการแสดงความรู้สึกอย่างแรงกล้าของบุคคลเมื่อเข้าไปอยู่ในองค์การและรับเอาบรรทัดฐานขององค์การเข้าไว้อย่างซึ่มซัับ รวมทั้งแสดงตนเป็นฝ่ายขององค์การอย่างเด่นชัด

ปอร์เตอร์และคนอื่นๆ (Porter and others 1976 : 91) สเตียร์ส (Steers 1977 : 46) เมาเดย์และคนอื่นๆ (Mowsay and others 1979 : 226) ได้ให้ความหมายว่า ความผูกพันต่อองค์การใดองค์การหนึ่งมีอยู่ 3 ลักษณะคือ

1. มีความเชื่อ ยอมรับในเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การอย่างเต็มที่
2. มีความตั้งใจที่จะให้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อองค์การ
3. มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงความเป็นสมาชิกขององค์การต่อไป

โรเบิร์ต มาร์ช และฮีโรชิ มานนารี (March and Mannari 1977 : 57) ให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์การว่า หมายถึง ลักษณะความตั้งใจของพนักงานที่จะให้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อองค์การ มีความปรารถนาที่จะอยู่ในองค์การตลอดไป รวมทั้งระดับความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์การ ความจงรักภักดีและยอมรับองค์การ มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การ

สาลันซิค (เกสรา สุขสว่าง 2540 : 02 ; อ้างอิงมาจาก Salancik 1977 : 62) ให้ทัศนะว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็นสถานะของบุคคลที่ผูกติดกับการกระทำที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมในองค์การ ดังนี้

1. ความผูกพันต่อองค์การ เป็นการศึกษาที่กว้างกว่าความพึงพอใจ โดยสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบต่อองค์การโดยส่วนรวม ส่วนความพึงพอใจเป็นการมุ่งเฉพาะเกี่ยวกับงาน

2 ความผูกพันต่อองค์กร เป็นความคาดหวังที่มีความแน่นอน และนานกว่า ความพึงพอใจ และเกี่ยวข้องกับบรรยากาศในการทำงานโดยเฉพาะ

ไอเซนเบอร์เกอร์และคนอื่นๆ (ชฎาภา ประเสริฐทรง 2541 : 15 , อ้างอิงมาจาก Eisenberger and others 1990 : 52) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นทัศนคติที่แสดงถึงความรู้สึกรวมเป็นหนึ่งเดียวกันกับองค์กร เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการที่บุคคลรับรู้ถึงการเกื้อกูลสนับสนุนขององค์กรกับผลที่ตามมา คือ ความอุทิศหาของสมาชิกและความเต็มใจที่จะทุ่มเทการทำงานเพื่อองค์กร

วชิระ ขาวหา (2534 : 26) สรุปความหมายของความผูกพันต่อสถาบันว่า หมายถึง การที่นิสิตมีความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมต่อสถาบันที่ตนเองเป็นนิสิตอยู่ 3 ด้าน คือ

- 1) มีความศรัทธา และยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมของสถาบัน
- 2) มีความตั้งใจ และความพร้อมในการที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อสถาบัน
- 3) มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงอยู่เป็นนิสิตของสถาบันต่อไป

อัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง (2543 : 10) ได้สรุปความหมายของความผูกพันต่อสถาบันเหมือนกับ วชิระ ขาวหา ว่าหมายถึง การที่นักศึกษาที่มีความรู้สึก และแสดงพฤติกรรมต่อสถาบันที่ตนเองเป็นนักศึกษาอยู่ใน 3 ด้าน คือ

1. มีความศรัทธาและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของสถาบัน
2. มีความตั้งใจและความพร้อมในการที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อสถาบัน
3. มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงอยู่เป็นนิสิตของสถาบันต่อไป

สรุปได้ว่า ความผูกพันต่อโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน มีความรัก ความศรัทธา ยอมรับกฎ กติกา และระเบียบวินัยของโรงเรียน มีความตั้งใจ เต็มใจ และมุ่งมั่นต่อสิ่งที่โรงเรียนให้ทำ ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับบุคลากรต่างๆ ที่นักเรียนเกี่ยวข้องด้วยในโรงเรียน

ความสำคัญของความผูกพันต่อโรงเรียน

มีนักการศึกษาและนักบริหารได้กล่าวถึงความสำคัญของความผูกพันต่อองค์กรไว้ดังนี้

นิวแมนและคณะ (Newman and others. 1984 : 269-280) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษาไว้ดังนี้

1 ความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษาจะสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติต่างๆ ไปของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ และการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ของสถาบัน

2 ความผูกพันต่อสถาบันไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในสถาบันเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันในอนาคตด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาได้แสดงออกถึงความตั้งใจใช้ความพยายามที่จะทำทุกอย่างเพื่อสถาบัน ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะติดต่อสัมพันธ์กับสถาบันอย่างต่อเนื่องตลอดไป และการที่ศิษย์เก่าให้ความช่วยเหลือสนับสนุนต่อสถาบัน ความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการที่ทำให้สถาบันเป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักศึกษาให้มาเข้าศึกษาเพิ่มมากขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ภรณ์ มหานนท์ (2529 : 3) ได้สรุปความสำคัญของความผูกพันต่อองค์การไว้ดังนี้

1 บุคคลซึ่งมีความรู้สึกแท้จริงต่อเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การในระดับสูง

2 บุคคลซึ่งมีความผูกพันต่อองค์การในระดับสูง มักมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงอยู่กับองค์การตลอดไป เพื่อทำงานให้องค์การได้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองเลื่อมใสศรัทธา โดยเหตุที่บุคคลมีความผูกพันต่อองค์การ และเลื่อมใสศรัทธาในเป้าหมายขององค์การ บุคคลซึ่งมีความผูกพันดังกล่าว มักจะมีความผูกพันอย่างมากต่องานที่ทำเพราะเห็นว่า คือหนทางซึ่งตนสามารถทำประโยชน์ให้กับองค์การให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จได้

3 บุคคลซึ่งมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การในระดับสูง จะเต็มใจที่จะใช้ความพยายามมากพอสมควรในการทำงานให้กับองค์การ

สรุปได้ว่า ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนมีความสำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดแรงผลักดันต่อนักเรียนให้ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน ประพฤติดี ต้องการสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน แม้เมื่อยังเรียนอยู่หรือเรียนจบออกไปแล้วก็ต้องการกลับมาเยี่ยม มามีส่วนร่วมในการพัฒนา ทำประโยชน์และช่วยเหลือโรงเรียน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน

สถานบันการศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเหมือนกันขึ้นอยู่กับวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียนเท่านั้น ดังนั้นการจะใช้คำใดก็น่าจะมีความหมายตรงกัน มีผู้กล่าวถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาไว้ ดังนี้

แฮคแมนและไดซินเยอร์ (Hackman and Dysinger 1970 312) ได้สรุปผลจากการวิจัยที่ผ่านมาว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือสัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันและการคงอยู่ของนิสิต ได้แก่ คุณลักษณะของตัวนิสิต และธรรมชาติของสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน

แอสติน (Astin 1977 : 30-46) ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับความผูกพัน และการคงอยู่หรือการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษาของนิสิต ได้แก่ ภูมิหลังทางวิชาการ ภูมิหลังทางครอบครัว ความสามารถทางวิชาการ ปณิธานทางการศึกษาลักษณะนิสัยในการศึกษาเล่าเรียน ความคาดหวังกับสถาบันหรือวิทยาลัย และปัจจัยอื่นๆ เช่น อายุ การได้รับความช่วยเหลือด้านการเงิน ความเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และการแต่งงานของนิสิต

แพนเตจส์ และครีดอน (Pantages and Creedon 1978 . 57-96) ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพัน และการคงอยู่หรือการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ได้แก่ ภูมิหลังของนักศึกษา การพัฒนาทางด้านวิชาการ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ การเงิน สุขภาพและสภาพแวดล้อมของสถาบัน

บิน (Been. 1980 177, 183) ได้ทำการวิจัยและสรุปไว้ว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตประกอบด้วยปัจจัยด้านภูมิหลังของนิสิต ปัจจัยด้านสถาบันและปัจจัยสอดแทรก คือ ความพึงพอใจสถาบัน

บีลและโนเอล (Beal and Noel 1980 . 3-5) ได้สรุปการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบัน ได้แก่

- 1) คุณลักษณะของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยความสามารถด้านวิชาการ ภูมิหลังของนักศึกษา ปณิธานและแรงจูงใจด้านการเงิน
- 2) คุณลักษณะของสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางวัตถุ และความเกี่ยวพันของนักศึกษาภายในสถาบัน

สเตียร์ส และพอร์เตอร์ (Sterrs and Porter 1983 442) ได้สรุปความผูกพันต่อองค์การไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความผูกพันทางทัศนคติ เป็นการศึกษาความผูกพันต่อองค์การ โดยการที่บุคคลมีความรู้สึกภูมิใจในองค์การ นำตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์การมีความปรารถนาที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกขององค์การและยอมรับในเป้าหมายขององค์การ

2 ความผูกพันทางพฤติกรรม เป็นการศึกษาค้นคว้าความผูกพันต่อองค์การที่เป็นพฤติกรรมที่บุคคลได้รับจากองค์การ อาทิ ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในองค์การ ได้รับค่าตอบแทนสูง เป็นต้น

อนันต์ชัย คงจันทร์ (2529 : 38-39) อธิบายว่า การขาดความผูกพันต่อองค์การ อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมองค์การที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การขาดงาน การไม่ตรงต่อเวลาในการทำงาน และการโยกย้ายเปลี่ยนงาน ส่วนความผูกพันต่อองค์การเป็นการแสดงตนอย่างภาคภูมิใจในองค์การ มีความเกี่ยวพัน และเต็มใจที่จะทำงานในองค์การ มีความภักดีต่อองค์การ และปรารถนาที่จะเป็นสมาชิกขององค์การต่อไป

จรีพร กาญจนการุณ (2536 : 34 , อ้างอิงมาจาก Robert March & Hiroshi Mannan 1977 : 57) อธิบายว่าความผูกพันต่อองค์การ หมายถึง ลักษณะความตั้งใจของพนักงานที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถในการกระทำ เพื่อประโยชน์ต่อองค์การที่มีความปรารถนาที่จะอยู่กับองค์การตลอดไป รวมทั้งระดับความมากน้อยของความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์การหรือความจงรักภักดีที่มีต่อองค์การ และยอมรับเป้าหมายขององค์การ ตลอดจนการมีทัศนคติในทางบวกต่อองค์การอีกด้วย

อัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง (2543 : 13) สรุปว่าความผูกพันต่อองค์การหรือสถาบัน หมายถึง ความรู้สึกในทางที่ดีของนักศึกษาที่มีต่อสถาบัน โดยแสดงออกในรูปของการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน ยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมของสถาบัน มีความตั้งใจที่จะทำทุกอย่างเพื่อชื่อเสียงของสถาบัน และมีความปรารถนาที่จะเป็นสมาชิกของสถาบันต่อไป

เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา

ความหมายของเหตุจูงใจ

กิลฟอร์ด และเกรย์ (Guilford and Gray 1970 : 189) กล่าวว่าเหตุจูงใจ หมายถึง สิ่งเร้าที่นำช่องทางและเสริมสร้างความปรารถนาในการประกอบกิจกรรมของมนุษย์ ส่วนคิตต์ (Kidd 1973 : 101 , อ้างอิงในสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2533 : 120) กล่าวว่าเหตุจูงใจ (Motivation) มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า "Movere" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "To Move" มีความหมายว่า "เป็นสิ่งที่โน้มน้าว หรือมักจะชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ" และกู๊ดส์ (Goods 1973 : 375) กล่าวว่าเหตุจูงใจ หมายถึง กระบวนการเร้า และสนับสนุนให้บุคคลกระทำกิจกรรมอย่างมีระบบ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 227) ได้แบ่งเหตุที่กระตุ้นหรือล่อให้เกิดพฤติกรรมออกเป็น 2 ส่วน คือ

1 แรงขับ (Motive) ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ทักษะคติ ลักษณะนิสัย เป็นต้น

2 สิ่งจูงใจหรือเครื่องล่อ (Incentive) ได้แก่ สิ่งเร้าต่างๆ ที่อยู่ภายนอกร่างกายซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรม

ปราณี รามสูต (2528 : 67) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งเร้าที่มากระตุ้นอินทรีย์ให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น แรงจูงใจอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ เงินตรา เกียรติยศ เป็นต้น

พรรณราย ทวีพะประภา (2529 : 63-69) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นพลังกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือยับยั้งให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง แรงจูงใจนี้แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ แรงจูงใจที่เป็นเงิน (Financial Incentives) และแรงจูงใจที่ไม่ใช่เงิน (Non-Finacial Incentives)

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530 : 124) กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นสิ่งเร้าที่ชักนำบุคคลให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แรงจูงใจนี้อาจเป็นวัตถุ เป็นสัญลักษณ์ เป็นคำพูดที่ทำให้บุคคลนั้นพึงพอใจที่จะแสดงพฤติกรรม

โยธิน ต้นสนยุทธ (2531 : 141) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ คือ สิ่งหรือเงื่อนไขภายนอกที่กระตุ้นอินทรีย์ให้เกิดการกระทำเพื่อไปสู่เป้าประสงค์

สุชา จันท์เอม (2536 : 104) กล่าวว่า การศึกษาเรื่องเหตุจูงใจเป็นการศึกษาถึงเหตุที่กระตุ้นให้อินทรีย์เกิดพฤติกรรม

ประเภทของแรงจูงใจ

มีนักการศึกษา และนักจิตวิทยา แบ่งประเภทของแรงจูงใจไว้ดังนี้

ฮิลการ์ด (Hilgard 1962 : 321-322) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1 แรงจูงใจเพื่อการอยู่รอด (The Survival Motive) หมายถึง ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการน้ำ ความต้องการอุณหภูมิพอเหมาะ ความต้องการในการขับถ่ายของเสีย ความต้องการการพักผ่อน และความต้องการทำกิจกรรม

2 แรงจูงใจทางสังคม (The Social Motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการทางสังคม (Social Needs) ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้แก่ ความ

ต้องการความรัก (Need for Affection) ความต้องการตำแหน่งในสังคม (Need for Social status) ความต้องการทางเพศ (Sex Need) ความต้องการเหล่านี้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ (Motives) ให้คนเรากระทำพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior)

3 แรงจูงใจในทางอวดตน (Ego-integrative Motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการความสำเร็จ (Need for Success-fulness) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความต้องการในการสร้างและประดิษฐ์ เพื่อให้เกิดความรู้สึกนับถือตนเอง (Self-respect) ซึ่งจะเป็นทางให้บุคคลสามารถหลีกเลี่ยงจากการมีปมด้อย (Inferiority Complex) และความรู้สึกว่าตนไม่มีค่า (Self-depreciation) หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ตนจะได้รับความรู้สึกว่าตนมีความสามารถ (Sense of Attainment) ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ (Satisfying Philosophies of Life) นั้น ก็เพื่อบุคคลจะได้เป็นที่นิยมยกย่องของคนอื่นในสังคมด้วย

บีช (Beach, 1965 : 111) กล่าวว่า แรงจูงใจ คือ แรงที่ทำให้บุคคลเต็มใจที่จะใช้พลังของตนเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย บีชได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1 แรงจูงใจจากภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการ และอยากแสดงพฤติกรรมต่างๆ ตามความพอใจ และยินดีในงานของตน

2. แรงจูงใจจากภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก จึงทำให้มองเห็นจุดหมายพฤติกรรมของบุคคล ส่วนใหญ่มักจะได้รับแรงจูงใจจากภายนอกทั้งสิ้น

มอร์แกน และคิง (Morgan and King 1966 : 281) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1 ความต้องการผูกพันกับผู้อื่น (Affiliation Needs) เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นนอกเหนือจากพ่อแม่ พี่น้อง ความผูกพันกันนั้นทำให้เกิดความพึงพอใจและสบายใจในการที่จะอยู่ร่วมกันหรือทำงานเกี่ยวข้องกันเพื่อสนองความต้องการต่างๆ

2 ความต้องการยกฐานะ (Status Needs) ในชุมชนที่อาศัยอยู่ด้วยกันเป็นจำนวนมาก การแบ่งแยกระดับชั้นจะเกิดขึ้นเสมอ คนส่วนมากจึงพยายามจะสร้างฐานะของตนเองให้ทัดเทียมหรือให้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในสังคมเดียวกัน ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น อยากได้ตำแหน่ง (Rank) อยากได้เกียรติยศและอำนาจ (Prestige and Power)

สมบูรณั พรณภาพ และชัยโรจน์ ชัยอินคำ (2518 416) ได้แบ่งเหตุจูงใจของบุคคล เป็น 2 ลักษณะ คือ

1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการ และอยากจะแสดงพฤติกรรมบางสิ่งบางอย่างด้วยเหตุผล และความชอบของตัวเอง บุคคลที่มีการจูงใจภายในนี้จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ด้วยความพอใจ และยินดีในงานของตน

2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก ทำให้มองเห็นจุดหมาย และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคล โดยทั่วๆ ไป พฤติกรรมของบุคคลมักจะได้รับการจูงใจภายนอกเกือบทั้งสิ้น

ปฐม นิคมานนท์ (2521 53) ได้แบ่งประเภทแรงจูงใจตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1 แรงจูงใจภายใน หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าในกิจกรรมที่ตนกระทำ เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจ พอใจ สนใจ และมุ่งบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมนั้น แรงจูงใจเกิดขึ้นมาจากภายในของบุคคลนั่นเอง ไม่ใช่กระทำเพราะถูกบังคับ หรือหวังประโยชน์อย่างอื่น เช่น ในการเรียนหนังสือ ถ้าเป็นการเรียนด้วยความสมัครใจ เต็มใจ และสนใจเรียน เพราะเห็นคุณค่าของวิชานั้น เพราะต้องการมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงไม่ได้เรียนเพื่อหวังผลอย่างอื่น คือ หวังคะแนน หรือหวังทำความพอใจให้บิดามารดา ถือว่าเป็นการกระทำด้วยแรงจูงใจภายใน

2 แรงจูงใจภายนอก หมายถึง การกระทำกิจกรรม โดยหวังผลจากสิ่งอื่นที่อยู่ นอกเหนือจากกิจกรรมนั้น ไม่ได้กระทำเพื่อความสำเร็จในสิ่งนั้นอย่างแท้จริง มีความสัมพันธ์ด้านจิตใจกับกิจกรรมนั้นน้อย เป็นการกระทำเพื่อสิ่งจูงใจอย่างอื่น เช่น ทำงานอย่างหนึ่งเพื่อมุ่งหวังเงินหรือตำแหน่งเป็นสำคัญ

ธำรงค์ดี หมั่นจักร และศรีสง่า กรรณสูต (2524 108-109) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ชนิดตามธรรมชาติและลักษณะของการเกิดแรงจูงใจ คือ

1 แรงจูงใจซึ่งเป็นผลจากความต้องการทางด้านร่างกายเป็นแรงจูงใจที่มีมาแต่กำเนิด และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้อินทรีย์อยู่ในสภาพปกติ หรือมีความสมดุล แรงจูงใจทางกายอาจเกิดขึ้นโดยกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก แต่สาเหตุที่สำคัญส่วนใหญ่ ได้แก่ แรงขับ หรือการกระตุ้นจากภายในร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ฯลฯ

2 แรงจูงใจส่วนบุคคล เป็นผลจากการที่บุคคลประสานความต้องการทางกายและทางสังคมรวมกัน แรงจูงใจประเภทนี้จะแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ปกติแรงจูงใจประเภทนี้ไม่ได้เป็นตัวกำหนดให้คนกระทำพฤติกรรม เพื่อสนองความต้องการทางกายโดยตรง แต่เป็นสิ่งที่กระตุ้นที่ทำให้มนุษย์กระทำกิจกรรมบางอย่าง เป็นลักษณะเฉพาะของมนุษย์ เช่น ความอยาก رؤ้อยากเห็น ความต้องการสำรวจสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ความต้องการถึงความรู้ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นต้น

3 แรงจูงใจอันเป็นผลจากความต้องการทางด้านสังคม แรงจูงใจประเภทนี้เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการที่ได้ใช้ชีวิตในสังคม และเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งการถูกหล่อหลอมด้วยประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ แรงจูงใจทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความสำเร็จ ความนับถือยกย่องจากคนอื่น อำนาจ เกียรติยศ ฯลฯ

ปราณี รามสูต (2528 63-64) กล่าวว่า แรงจูงใจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใดก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองความรู้สึกของตนเสมอ ส่วนแรงจูงใจภายนอกนั้นบุคคลอาจเกิดความรู้สึกเฉยๆ ก็ได้ สำหรับตัวอย่างของแรงจูงใจภายในได้แก่

1 1 ความอยาก رؤ้อยากเห็น ทำให้บุคคลค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น การเกิดไทยมุง เป็นต้น

1 2 ความสนใจ ทำให้บุคคลไต่ถาม หรือจ้องมอง

1.3 ความรัก ทำให้บุคคลนุหนวกตาบอด

1 4 ความอบอุ่น ทำให้สบายใจ

1 5 ความเห็นอกเห็นใจ ทำให้เกิดความคล้อยตาม หรือตามใจ

1 6 ความสงสาร ทำให้เกิดการให้อภัย

1 7 ความสำเร็จ ทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจ

1 8 ความหิว ทำให้บุคคลปรับพฤติกรรมได้

1 9 ความต้องการ ทำให้บุคคลเป็นอะไรหรือทำอะไรก็ได้

- 1 10 ความพอใจ ทำให้บุคคลยินดีและทำอะไรก็ได้
- 1 11 ความศรัทธา ทำให้บุคคลเกิดการยอมรับและทำอะไรก็ได้
- 1 12 ความซาบซึ้ง ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ ได้แก่

2.1 การแข่งขัน แบ่งเป็นการแข่งขันกับตัวเอง การแข่งขันระหว่างบุคคลและการแข่งขันระหว่างกลุ่ม เมื่อมีการแข่งขันทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะได้รับชัยชนะ การแข่งขันจึงกระตุ้นการแสดงพฤติกรรม

2.2 การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการสร้างทีมงานและความสามัคคีในกลุ่มขึ้นได้

2.3 บุคลิกภาพของครู ทำให้บุคคลโดยเฉพาะนักเรียนเกิดความรู้สึกอยากจะเรียนหรือไม่อยากเรียนก็ได้

2.4 วิธีการสอนของครู ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากจะเรียนหรือไม่อยากเรียนก็ได้

2.5 การให้รางวัล เช่น ให้สิ่งของ หรือคะแนน หรือกำลังใจ มีผลทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

2.6 การลงโทษ เช่น ตัดสิทธิ ตัดคะแนน เชี่ยน ต่าหนีหรือตักเตือน มีผลทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือหยุดยั้งพฤติกรรมได้

2.7 การใช้สื่อการสอน เช่น ใช้อุปกรณ์การสอน ชุดการสอน จัดทัศนศึกษา จัดฉายภาพยนตร์ และจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

สรุปได้ว่า แรงจูงใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1 แรงจูงใจภายใน คือ ความรู้สึกภายในตัวบุคคล ที่ต้องการแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยความเต็มใจ พอใจ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่น ในการศึกษา ก็จะเรียนด้วยความสมัครใจ เต็มใจ เพราะเห็นคุณค่าของการเรียน

2 แรงจูงใจภายนอก คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา เพราะหวังผลที่เกิดขึ้นจากผลของกิจกรรมที่กระทำนั้นๆ เช่น เรียนหนังสือ เพราะหวังจะได้คะแนนมากๆ ต้องการรางวัล

ดเนีย งามมานะ (2531 144) กล่าวว่า แรงจูงใจ ได้แก่ สิ่งที่เป็นเป้าหมายที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพยายามจะทำพฤติกรรมเร็วขึ้นหรือมากขึ้น แรงจูงใจอาจเป็นวัตถุ สัญลักษณ์หรือคำพูด บางครั้งแรงจูงใจจะมีอิทธิพลให้คนแสดงพฤติกรรมออกมามากกว่าแรงขับ

ดารณี พานทอง พาลุสุข (2532 157) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจหรือเครื่องล่อเป็นสภาวะหรือแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาและเรียกเครื่องล่อนี้ว่าแรงจูงใจ (Motive)

สุภัททา ปินทะแพทย์ (2532 62363) กล่าวว่าเหตุจูงใจ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมุ่งที่จะแสดงพฤติกรรม เกิดการเคลื่อนไหวของร่างกายให้ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น และได้จำแนกการเกิดของเหตุจูงใจไว้ 5 ประการ คือ

1. เกิดจากความต้องการส่วนตัว พยายามหลีกเลี่ยงความไม่พึงพอใจ ดังนั้นเหตุจูงใจ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อแสวงหาความสมดุลไม่ว่าจะเป็นด้านความสุขหรือด้านความเจ็บปวด ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจของตนเอง

2. เกิดจากการตอบสนองสัญชาตญาณ โดยไม่ต้องมีการเรียนรู้ เช่น การตอบสนองต่ออาหาร ตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางเพศ และความเจ็บปวดต่างๆ

3. เกิดขึ้นตามหลักเหตุและผล คนเรามีอิสระที่จะเลือกกระทำหรือตัดสินใจต่างๆ โดยมีเหตุผล และรู้ว่าตนเองต้องการอะไร ดังนั้นการตัดสินใจเลือกดังกล่าวจึงเป็นเหตุจูงใจตามหลักเหตุและผล

4. เกิดจากแรงขับ ซึ่งการที่มนุษย์จะเลือกกระทำเพียงไร ขึ้นอยู่กับความมากน้อยของแรงขับที่ตัดสินใจให้เกิดการกระทำนั้นๆ

5. เกิดจากการกระตุ้นของอารมณ์ ในบางครั้งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามพลังของอารมณ์

สรุปได้ว่า เหตุจูงใจหรือแรงจูงใจของบุคคล คือ ความรู้สึกภายใน เช่น ความต้องการ ความสนใจ และสิ่งเร้าภายนอก เช่น รางวัล ความสำเร็จ ชื่อเสียงมากกระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยา อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้หลายแนวคิด ดังนี้

ทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) มาสโลว์ (Maslow 1954 80392) ได้แบ่งลำดับขั้นตอนความต้องการไว้ ดังนี้

1 ความต้องการทางร่างกาย (The Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ร่างกายจะต้องได้รับการตอบสนองภายในช่วงระยะเวลาและสม่ำเสมอ ถ้าร่างกายไม่ได้รับการสนองตอบแล้ว ชีวิตก็ดำรงอยู่ไม่ได้ ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ อาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน และความ ต้องการทางเพศ ในขั้นแรกนี้องค์การทุกแห่งมักจะตอบสนองความต้องการของแต่ละคน โดยการจ่ายค่าจ้าง เพื่อคนงานหรือลูกจ้างจะได้นำเงินไปใช้จ่าย เพื่อแสวงหาสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตของแต่ละคน

2 ความต้องการความปลอดภัย (The Safety Needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความปลอดภัยก็เข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของมนุษย์ มีความปรารถนาที่จะได้รับความคุ้มครองจากภัยอันตรายต่างๆ ที่จะมีต่อร่างกายของมนุษย์ เช่น อุบัติเหตุ อาชญากรรม มนุษย์ปรารถนาที่จะอยู่ในสังคมที่เป็นระเบียบ และสามารถคาดหมายได้ ความต้องการความปลอดภัยหมายความว่า ความรู้ของแต่ละบุคคลรวมทั้งข้อจำกัด หรือขอบเขตของพฤติกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคม ในองค์การ ความปลอดภัยหรือความมั่นคงในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญ ที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของลูกจ้างทุกคน ถ้าคนเราทำงานด้วยความรู้สึกวันไหนอยู่ตลอดเวลาถึงแม้จะมีความมั่นคงของตำแหน่งที่ทำอยู่แล้ว งานที่ทำไปย่อมไม่เป็นผลดีแก่องค์การ หัวหน้างานจึงมีหน้าที่ที่จัดให้คนงานรู้สึกถึงความมั่นคงในการทำงาน เช่น การปลดออกหรือไล่ออกควรจะมีการพิจารณาอย่างไร ระบบความปลอดภัยส่วนตัว การเลือกปฏิบัติเป็นสิ่งที่กระทบกระเทือนต่อทำที่ ขวัญและกำลังใจของคนงานมากที่สุด

3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (The Belongingness and Love Needs) เมื่อความต้องการ 2 ประการแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่อยู่ในระดับสูงกว่าจะเข้าครอบงำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นการเข้าร่วมและได้รับการยอมรับ ความเป็นมิตรภาพ และความรักระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความต้องการในขั้นนี้ของบุคคลเป็นความต้องการที่จะให้บุคคลหรือเพื่อนร่วมงานยอมรับในความสำคัญของตน องค์การย่อมตอบสนองความต้องการของลูกจ้าง โดยการให้ลูกจ้างสามารถแสดงความคิดเห็น และความคิดเห็นที่ได้รับการยอมรับ ควรจะมีการยกย่องชมเชย และให้ลูกจ้างมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างความรู้สึกของความเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (The Esteem Needs) ความต้องการอยากเด่นในสังคม รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระและเสรีภาพ และรวมถึงความต้องการที่จะมีฐานะดีเด่นเป็นที่

ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย การมีตำแหน่งสูงในองค์กรหรือการที่สามารถเข้าใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญๆ ล้วนแล้วแต่ทำให้ฐานะของตนเด่นขึ้น

5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิด (The Need for Self Actualization) ความต้องการขั้นสูงสุดนี้เป็นความต้องการพิเศษ ซึ่งคนธรรมดาส่วนมากนึกอยากจะเป็น นึกอยากจะได้ แต่ไม่สามารถเสาะหาได้ การที่บุคคลใดบรรลุถึงความต้องการในขั้นนี้ก็จะได้รับการยกย่องเป็นบุคคลพิเศษไป

มาสโลว์ ยังได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของการเกิดความต้องการดังกล่าวไว้ดังนี้ (พรรัตน์ ชูชัยเจนจิต.2533 299-300)

1 มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วยังหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุดและจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย

2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่จะเป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3 ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญดังกล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีอีกทฤษฎีหนึ่งซึ่งขยายความทฤษฎีของมาสโลว์ ทฤษฎีนี้ได้แก่ ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของวูม (Vroom 1970 91-103) ทฤษฎีนี้ได้ศึกษาถึงจิตวิทยาของบุคคลในองค์กร และพบว่าการที่บุคคลจะกระทำสิ่งใดก็ตาม มักจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

- 1 ผลตอบแทนที่ได้รับ
- 2 ความพอใจหรือความไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่จะได้รับ
- 3 ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น
- 4 โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง

ความพอใจต่อสิ่งเหล่านี้จะเพิ่มขึ้นหากได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น และความพอใจจะลดลงหากได้รับผลตอบแทนลดลง จิตวิทยาของบุคคลในองค์กรที่วูมทำการศึกษาเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติของบุคคลในองค์กร ซึ่งทฤษฎีดังกล่าว วูม (Vroom 1964 204-

209) ได้เสนอไว้ว่า การที่บุคคลจะเลือกตัดสินใจใดๆ จะต้องอาศัยการพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ

1. พิจารณาถึงคุณค่าของเป้าหมาย
2. พิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของสิ่งที่คาดหวัง

ความสัมพันธ์ทั้ง 2 ประการนี้ เป็นกระบวนการในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการที่จะเลือกกระทำหรือเลือกไม่กระทำ

ทฤษฎีของแมคคลีแลนด์และแอทคินสัน (โยธิน คັນสนยุทธ 2531 : 140 , อ้างอิงมาจาก Maclelland and Atkinson 1961 : 121-126) ได้กล่าวถึงความต้องการที่เด่นของทฤษฎีนี้ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการความสัมฤทธิ์ (Need for Achievement)
2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Need for Affiliation)
3. ความต้องการอำนาจ (Need for Power)

ความต้องการความสัมฤทธิ์มีความสำคัญที่สุด เป็นแรงจูงใจที่ค่อนข้างคงที่ แรงจูงใจนี้ จะยังไม่เกิดการกระทำจนกว่าจะถูกกระตุ้นโดยสิ่งชี้แนะ หรือสิ่งล่อใจในสถานการณ์ที่ทำให้พฤติกรรมบางประการจะนำไปสู่ความสำเร็จ ในทัศนะของแอทคินสัน แรงจูงใจทั้ง 3 ประการ คือ ชื่อสำหรับกลุ่มของสิ่งล่อใจนั่นเอง และผลสุดท้ายคือประสบการณ์ของความพอใจที่เกิดขึ้นภายในบุคคล

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2528 : 94) ได้แบ่งประเภทของเหตุจูงใจออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. เหตุจูงใจด้านความมั่นคง ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก ความมั่นคงในรูปของจิตสำนึกนั้น เห็นได้จากการที่มนุษย์ต้องการความปลอดภัยจึงต้องมีเหตุจูงใจในรูปของสวัสดิการต่างๆ เพื่อให้บุคคลเกิดความรู้สึกมั่นคง ส่วนความมั่นคงในรูปของจิตใต้สำนึกนั้นได้พัฒนามาตั้งแต่วัยเด็ก โดยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดทำให้เป็นคนมีจิตใฝ่มั่นคงหรืออ่อนแอ บุคคลเกือบทุกคนมีเหตุจูงใจด้านความมั่นคงในรูปของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก

2. เหตุจูงใจด้านสังคม โดยเหตุที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และได้รับการยกย่อง การที่บุคคลติดต่อสัมพันธ์กันนั้นมิใช่เพื่อมิตรภาพเสมอไป มีบุคคลเป็นจำนวนมากที่ติดต่อสัมพันธ์กันเพราะต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับและศรัทธาเชื่อถือ

3 เหตุจูงใจด้านชื่อเสียง เหตุจูงใจด้านชื่อเสียงมีมากขึ้นทุกทีในสังคมไทยโดยเฉพาะในสังคมชนชั้นกลาง ชื่อเสียงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ ความต้องการด้านชื่อเสียงเป็นการกำหนดขีดจำกัดของบุคคล บุคคลบางคนพึงพอใจกับชื่อเสียงในระดับเพื่อนและชุมชนเท่านั้น แต่บางคนก็แสวงหาชื่อเสียงในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

4. เหตุจูงใจในอำนาจ อำนาจเป็นศักยภาพแห่งอิทธิพลของบุคคลแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจตามตำแหน่งและอำนาจส่วนตัว บุคคลซึ่งสามารถทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเฉพาะตำแหน่งหน้าที่นั้น แสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจตามตำแหน่ง ส่วนบุคคลซึ่งมีอิทธิพลโดยบุคลิกภาพและพฤติกรรมแสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจส่วนตัว แต่บุคคลบางประเภทเป็นเจ้าของอำนาจทั้งสองประเภท คือทั้งอำนาจตามตำแหน่งและอำนาจส่วนตัว

5. เหตุจูงใจด้านความสามารถ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับข้ออย่างใกล้ชิดกับมโนทัศน์ด้านความคาดหวัง บุคคลจะมีความสามารถหรือไม่ขึ้นอยู่กับความลำเอียงและความล้มเหลวในอดีต ถ้าในอดีตประสบความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลวแล้วความรู้สึกด้านความสามารถจะมีแนวโน้มสูง ทำให้เป็นบุคคลที่มองโลกในทางบวกมองสถานการณ์ต่างๆ ว่าเป็นการทำทนายที่น่าสนใจและสามารถจะเอาชนะได้ แต่ถ้าความล้มเหลวมีมากกว่าก็จะทำให้มองโลกในแง่ลบ บุคคลที่มีความรู้สึกด้านความสามารถต่ำจะไม่มีเหตุจูงใจที่จะแสวงหาการทำทนายใหม่ๆ หรือทำการเสี่ยง บุคคลพวกนี้จะปล่อยให้สิ่งแวดล้อมบังคับควบคุมมากกว่าที่จะพยายามบังคับควบคุมสิ่งแวดล้อม

6 เหตุจูงใจด้านความสำเร็จ เป็นเหตุจูงใจที่เด่นชัดของมนุษย์ที่สามารถแยกออกจากความต้องการด้านอื่นๆ ลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จคือ จะสนใจในความสำเร็จส่วนตัวมากกว่ารางวัลของความสำเร็จ ความสำเร็จที่ได้รับมีค่ากว่าเงินทองและคำยกย่องสรรเสริญ บุคคลที่มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จจะมีความก้าวหน้าในการทำงาน เพราะว่าจะเป็นผู้สร้างสรรค์งานสำเร็จ

7 เหตุจูงใจด้านการเงิน เป็นเหตุจูงใจที่สลับซับซ้อนและสัมพันธ์กับความต้องการทุกประเภททุกระดับ คุณลักษณะที่เด่นและสำคัญที่สุดของเงินก็คือ เป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยนสิ่งที่เงินสามารถซื้อได้นั้นไม่ใช่ตัวเงินโดยตรง แต่เป็นคุณค่าของเงิน ตัวเงินนั้นไม่ได้มีความสำคัญ แต่เป็นตัวแทนของความต้องการใดๆ ที่บุคคลต้องการให้เป็นตัวแทน

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษา

เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่ (2525 : 19-20) ได้กล่าวถึงเหตุจูงใจในการศึกษาว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

- 1) สภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
- 2) ทุนทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษามากหรือน้อยกว่ากัน
- 3) คุณภาพของการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน
- 4) สถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางหรือภูมิภาค
- 5) ความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

พจน์ สะเพียรชัย (2526 : 13) ได้กล่าวถึงเหตุแรงจูงใจในการศึกษาระดับต่างๆ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาว่า ส่วนหนึ่งมาจากความต้องการของผู้เรียน ส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมในปริญญา และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีและไม่มียานพาหนะ

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2526 : 32-34) ได้กล่าวถึงเหตุจูงใจในการศึกษาพอสรุปได้ว่า นิสิตที่อยู่ในวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยที่ย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือ อายุระหว่าง 16-25 ปีนั้น มีแนวคิดในการศึกษาและสาเหตุที่ทำให้ต้องเข้าศึกษาดังนี้

1) มีความคิดเกี่ยวกับการศึกษาหันเหไปสู่ผลได้ทางเศรษฐกิจ เช่น จะเรียนในสาขาที่หางานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญคือต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรักและชอบด้วย

2) บางครั้งการเลือกเรียนสาขาวิชาต่างๆ มักจะขึ้นอยู่กับค่านิยมของพ่อแม่พี่น้องและเพื่อน โดยเฉพาะพ่อแม่พี่น้องที่ต้องการให้บุตรหลานมีโอกาสได้งานดีๆ ทำ มีเงินเดือนสูง เป็นเจ้าคนนายคน เป็นที่เชิดหน้าชูตาของพ่อแม่ วงศ์ตระกูล โดยไม่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน

3) ความสามารถทางสติปัญญา

4) เลือกศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจ และเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจของตนเอง

เฉลียว บุรีภักดิ์ (2527 : 29) ได้กล่าวว่าเหตุจูงใจในการศึกษาของคนในสังคมส่วนใหญ่คือ ค่านิยมในปริญญา เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมคนมีปริญญา

สปลาดี (Spady. 1970 . 71) กล่าวว่า เหตุจูงใจของบุคคลในการศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องพิจารณาดูด้วย คือ ระดับความเข้มของการตั้งเป้าหมายหรือปณิธานในการศึกษา และ

ความสนใจที่จะแสวงหาความรู้ เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการที่จะทำให้ผลิตประสมผลสำเร็จในการศึกษา

ตินโต (Tinto. 1975 . 102) กล่าวว่า เหตุจูงใจในการศึกษาให้สำเร็จมี 3 ประการ คือ

- 1 การวางแผนในการศึกษา
- 2 ความคาดหวังในการศึกษา
- 3 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพในอนาคต

เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการศึกษ และพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการที่จะคงอยู่ในสถาบันของนักศึกษาต่อไป

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เหตุจูงใจในการศึกษามาจากหลายด้านด้วยกัน แต่พอจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 1) ความมุ่งหวังในการศึกษาและประกอบอาชีพ
- 2) การสนับสนุนจากบุคคลอื่น
- 3) เหตุผลส่วนตัว

ทัศนคติต่อโรงเรียน

ความหมายของทัศนคติ

นักการศึกษา และนักจิตวิทยาให้ความหมายของทัศนคติไว้หลากหลายดังนี้

นิวคอมป์ (Newcomb. 1954 : 12) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกโน้มเอียงของจิตใจ ที่มีต่อประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ บุคคลจะแสดงทัศนคติทางพฤติกรรมเป็น 3 ลักษณะ คือ แสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย หรือชอบในสิ่งนั้น ซึ่งจะทำให้อยากเข้าหาหรือเข้าไปใกล้สิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) ส่วนอีกลักษณะหนึ่งของการแสดงออกถึงความไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้อยากอยู่ห่างสิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) ส่วนการแสดงออกในลักษณะเฉยๆ หรือไม่แสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบนั้น เรียกว่า ทัศนคติแบบกลางๆ

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962 614) อธิบายว่า เจตคติ หมายถึง แนวโน้มของการกระทำ ที่เข้าหรือถอยหนีจากวัตถุ (Object) สังกัป (Concept) หรือสถานการณ์ต่างๆ (Situations) และเป็นความพร้อมที่จะตัดสินใจตอบสนองครั้งต่อไปในทางที่เอนเอียงไปในลักษณะเดิมเมื่อพบกับสิ่งหรือสถานการณ์ดังกล่าวอีก

เทอร์สโตน (Therstone 1967 : 7) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่าเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ฟิชเบน และไอเซน (Fishbein and Ajzen 1975 : 6) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ จิตลักษณะอย่างหนึ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ในการที่จะตอบสนองไปในลักษณะที่แสดงว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เซฟเวอร์ (Shaver 1977 : 168) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งที่เป็นความโน้มเอียง หรือความรู้สึกที่จะคอยสนองไปในทางชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ทัศนคติเป็นความคิดเห็นของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

อัลพอร์ต (Allport. 1978 : 256) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2518 : 25) ได้กล่าวถึงทัศนคติไว้ว่า การทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยทำให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลได้

เชดคักดี โฆวาสินธุ์ (2520 : 38) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมเรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

วุฒิชัย จำนง (2521 : 90) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติไว้ว่าทัศนคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

- 1 ด้านความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ ความรู้สึกต่างๆ อาทิ ดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ
- 2 ด้านความคิด (Cognitive Component) เป็นทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกต่างๆ ที่ได้มาจากกระบวนการทางสติปัญญา

3 ด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เป็นทัศนคติที่มีส่วนประกอบในลักษณะการปฏิบัติเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติต่อสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น

สุนีย์ ธีรดากร (2525 : 155) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะทัศนคติ ดังนี้

1 ทัศนคติมีลักษณะเป็นสภาวะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิด และการกระทำให้บุคคลมีท่าที หรือตอบสนองสิ่งเร้าในทางใดทางหนึ่ง

2 ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่ได้มาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ทัศนคติมีความหมายอ้างอิงถึงบุคคลและสิ่งของเสมอ กล่าวคือ ทัศนคติเกิดจากสิ่งที่มีตัวตน และสามารถอ้างอิงได้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2523 : 108) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง การเตรียมพร้อมแห่งสภาพจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติเป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในทุกผู้ทุกคน แต่อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน เจตคติเป็นสิ่งที่ผลักดันบุคคลให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ อันอาจอยู่ในลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางใดทางหนึ่ง ใน 3 ลักษณะ หรือ 3 ทาง ได้แก่ ทางบวก ทางลบ และเฉยๆ หรือไม่แสดงออก เช่น ชอบ ไม่ชอบ รักเกลียด พพอใจ ไม่พอใจ

องค์ประกอบของทัศนคติ

เฉลิมพล ศรีหงษ์ และเสถียร เหลืองอร่าม (2521 . 10) กล่าวว่า ทัศนคติมียองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1 องค์ประกอบทางด้านความคิดและเหตุผล หมายถึง ความเชื่อหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนก แยกแยะ ความแตกต่าง ตลอดจนจนผลต่อเนื้อที่จะเกิดขึ้น ซึ่งถ้าพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็คือ การที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับถ่ายทอดบรมสั่งสอนมาเข้าไปใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมิน โดยการพิจารณาของบุคคลนั้น จะเป็นเรื่องของเหตุผลโดยไม่มีอารมณ์เข้าไปเกี่ยวข้อง

2 องค์ประกอบทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกทางอารมณ์เกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เกลียด รัก เป็นต้น ซึ่งจะแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง เมื่อคิดหรือพูดถึงสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางแนวโน้มของการกระทำหรือพฤติกรรม หมายถึง แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมหรือตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งแนวโน้มของการกระทำหรือพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับความคิดหรือสติและเหตุผล อารมณ์ หรือความรู้สึก

ชิมบารีโด (สุดหทัย มุขยวงศา. 2533 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Zimbaedo 1979 . 647) กล่าวว่า ทศนคติ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ความคิด ความเชื่อ (Beliefs) หรือความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่างๆ ในลักษณะที่สิ่งนั้นเป็นหรือควรจะเป็น

2 ความรู้สึก (Affection) หรืออารมณ์ที่สัมพันธ์กับความคิด ความเชื่อ วัดได้จากปฏิกิริยาทางร่างกายหรือแนวโน้ม และแบบแผนในการตอบสนอง

3 พฤติกรรม (Action Intention) เป็นการกระทำที่สังเกตได้ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากความคิดและความรู้สึก

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ไทรแอนดิส (Triandis 1971 : 143) ได้กล่าวถึง ทศนคติว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 84) ที่ว่า ทศนคติของบุคคลสามารถจะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจทำได้โดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ ซึ่งข่าวสารนั้น อาจจะมาจกบุคคลอื่นหรือมาจากอุปกรณ์ สื่อมวลชนต่างๆ ข่าวสารที่ได้รับนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทัศนคติทางด้านความรู้ (Cognitive Component) ซึ่งเป็นที่เชื่อถือกันว่า ถ้าประสบการณ์ส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นเดียวกัน เช่น ถ้าประสบการณ์ของทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ประสบการณ์ด้านอารมณ์ (Affective Component) และประสบการณ์ทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เปลี่ยนแปลงด้วย

เอ็ดเวิร์ด (Edwards 1977 : 200-202) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

- 1 ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อได้รับการสนใจใหม่
- 2 ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
- 3 ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมขึ้นและยอมรับในคุณสมบัติหรือสถานการณ์ของสิ่งนั้นๆ
- 4 ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการกระทำ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

ไพบูลย์ อินทวิชา (2517 : 49) ได้ให้ความเห็นว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้โดย จัดสภาพการณ์ให้ใหม่ สร้างแรงจูงใจหรือให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในเรื่องเหล่านั้นใหม่ด้วยเหตุผล ด้วยการกระทำหรือการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมให้ร่วมสัมพันธ์กับบุคคลที่มีทัศนคติที่พึงปรารถนา

สุนีย์ ธีรดากร (2525 : 158-159) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่า สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. เปลี่ยนส่วนประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน เพราะถ้าทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ส่วนประกอบทางด้านความรู้สึกและส่วนประกอบทางด้านกรกระทำเปลี่ยนแปลงด้วย ทำได้โดย

- 1.1 ใช้วิธีการแนะแนว เช่น การอธิบาย ชี้แจง จัดอภิปราย หรือเชิญวิทยากร มาบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เพราะผู้เรียนอาจจะทราบมาเพียงครึ่งๆ กลางๆ หรือข้อมูลที่ทราบมาไม่ถูกต้องก็ได้

- 1.2 ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนไม่ชอบวิชาใด เพราะเรียนวิชานั้นไม่เข้าใจ ผู้สอนก็พาผู้เรียนไปชมของจริง วิธีทำจริงๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและอยากเรียนวิชานั้นต่อไป

- 2 เปลี่ยนแปลงโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น

- 2.1 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (Classical Conditioning) โดยการเชื่อมโยงสิ่งเร้า 2 อย่างขึ้นไป เช่น ต้องการให้ผู้เรียนเห็นโทษของยาเสพติดว่าเป็นสิ่งไม่ดีไม่ควรปฏิบัติ ก็นำภาพคนติดยาเสพติดที่ดูแล้วน่ารังเกียจ นำกลิ้งไปคู่กับยาเสพติดทุกครั้งและผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดก็ต้องรับรู้โทษของยาเสพติดที่มีต่อคนในสภาพที่น่ารังเกียจน่ากลัว

ควบคู่กันไปทุกครั้ง จนกระทั่งผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างยาเสพติดกับโทษของยาเสพติด ก็จะมีผลทำให้เกิดความรู้สึกเกรงกลัว และกลัวไม่กล้าแตะต้องยาเสพติด

2.2 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Operant Conditioning) เช่น การให้แรงเสริมต่อทัศนคติที่ดีและงดให้แรงเสริมทัศนคติที่ไม่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม โดยกระทำไดดังนี้

2.2.1 ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.2.2 จำลองสถานการณ์แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ

3 เปลี่ยนแปลงโดยอาศัยอิทธิพลของกลุ่ม (Group Pressure) โดยการให้ผู้เรียนได้เข้าไปร่วมในกลุ่มผู้เรียนที่ทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่าการกระทำของตนไม่เหมือนกลุ่มจึงพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสมาชิกในกลุ่ม หรืออาจจะใช้วิธีออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ผู้เรียนปฏิบัติตามก็ได้ ฯลฯ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 232-233) ได้กล่าวถึง การสร้างทัศนคติหรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการเรียน สรุปได้ดังนี้

1 ให้การแนะแนวโดยพยายามชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งใดๆ อย่างมีเหตุและผล แนะนำทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งนั้นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง

2 พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัด และความต้องการแก่ผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการใช้การลงโทษ

3. พยายามให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆ เช่น การสอนหัวข้อบางอย่าง ครูจะแบ่งเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนค้นคว้าทดลองด้วยตนเองผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจ ภาคภูมิใจต่อบทเรียนนั้นๆ ทำให้ทัศนคติที่เคยไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลง และในที่สุดกลายเป็นทัศนคติที่ดีได้

จากทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นเป็นสิ่งที่สามารถจัดกระทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการให้การเสริมแรง การให้มีส่วนร่วม การให้ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ ตลอดจนการให้การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางสังคมก็อาจจะทำให้นักคลปรับทัศนคติของตนให้เหมาะสมกับสภาวะของสังคม เพื่อช่วยให้ตนปรับตัวเข้ากับสังคมดีขึ้น

มาตราวัดทัศนคติ

การสร้างมาตราวัดทัศนคติโดยอาศัยความหมายทางภาษานั้นที่แพร่หลายและเป็นมาตรฐาน ได้แก่ วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) ลิเคิร์ต (Likert) และออสกู๊ด (Osgood) (ไพศาล หวังพานิช 2531 : 160-161)

1 วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone 1967 : 128) ได้ใช้วัดทัศนคติของบุคคลโดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law of Comparative Judgement) คือ ให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเห็นด้วย (Accepted) หรือไม่เห็นด้วย (Rejected) ในข้อความเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสินพิจารณาว่าข้อความที่เสนอนั้นควรจะอยู่ตรงไหน เมื่อแบ่งความคิดเห็นทั้งหมดตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุดออกเป็น 11 กลุ่มเท่าๆ กัน เมื่อกลุ่มผู้ตัดสินได้พิจารณาตัดสินหมดทุกข้อความแล้ว ก็นำแต่ละค่ามาหาค่าสเกล (Scale Value) นั่นคือ หาตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกลสำหรับวัดทัศนคติต่อไป

2. วิธีของลิเคิร์ต (Likert. 1970 150-151) เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยการนำเอาข้อความที่จะใช้วัดทัศนคติไปให้ผู้ตอบลงความเห็นว่ามีความรู้สึกต่อข้อความเหล่านั้นอย่างไรบ้าง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วมีการกำหนดคะแนนให้อาจเป็น 5, 4, 3, 2 หรือ 1 ตามลำดับหากเป็นข้อความในทางบวก (Positive Statement) และอาจเป็น 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตามลำดับหากเป็นข้อความในทางลบ (Negative Statement) จากนั้นนำข้อความทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item analysis) โดยเลือกข้อความที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีและทัศนคติที่ไม่ดีได้เพื่อนำไปใช้วัดทัศนคติต่อไป

3. วิธีของออสกู๊ด (Osgood 1957 : 189) เป็นวิธีวัดทัศนคติโดยใช้ความหมายทางภาษา ซึ่งใช้วิธีนี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ในรูปความหมายของศัพท์ (Adjectives) โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นลงไปในสเกลซึ่งอยู่ระหว่างคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกันคู่หนึ่งๆ เช่น ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณามโนทัศน์ที่ตนเห็นมีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วกรอกความเห็นลงไปในสเกล

ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ฤมล กรีธาพล (2541 : 22) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติไว้ดังนี้

1 วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้สึกทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามี

ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้น จึงเป็นเครื่องทำนายว่า บุคคลนั้นมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบทศนคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2 วัดเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีทศนคติต่อสิ่งใดอย่างนั้นเป็นสิทธิของเขา แต่ละบุคคลมีทศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันในบางเรื่อง จึงจำเป็นต้องให้กลุ่มมีความคิดเห็นและทศนคติสอดคล้องกัน เพื่อป้องกันข้อขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เพื่ออยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขของสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทศนคติต่างๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน

3 วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผลของทศนคติเปรียบเทียบกับสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ และสาเหตุภายในหรือทศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้ อาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายในที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่างๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทศนคติของบุคคลต่างๆ จากสาเหตุภายนอก

การพัฒนาการทางวิชาการ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาการทางวิชาการไว้ดังนี้

สปาดี้ (Spady, 1970 77-78) ได้เสนอแนวคิดว่า คะแนนหรือเกรดที่นักศึกษาได้รับถือว่าเป็นการพัฒนาทางวิชาการของนักศึกษา เพราะเกรดที่นักศึกษาได้รับถือได้ว่าเป็นรางวัลตอบแทนภายนอกที่เห็นได้ชัดที่สุดที่ให้แก่นักศึกษา ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับระบบทางวิชาการของสถาบัน ส่วนการพัฒนาทางสติปัญญาจัดเป็นรางวัลที่ตอบแทนภายในที่นักศึกษาได้รับจากระบบทางวิชาการของสถาบัน

ตินโต (Tinto, 1975 . 104) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการที่นิสิตได้รับทั้งในส่วนที่เป็นมาตรฐานของระบบวิชาการ ทั้งในแง่โครงสร้างและปทัสสถาน และในส่วนของพัฒนาการทางวิชาการได้แก่

- 1) การพัฒนาทางวิชาการ
- 2) การพัฒนาทางสติปัญญา

ปาสคาเรลลา และเทอเรนซินี (Pascarella and Terenzini 1980 : 62) ได้กล่าวถึงปริมาณหรือขอบเขตของการเกิดการพัฒนาวงวิชาการว่าสามารถพิจารณาในเบื้องต้นได้จากการแสดงออก หรือการได้รับผลทางวิชาการและระดับของการพัฒนาวงสติปัญญาของนิสิต

โนรา (Nora. 1987 : 35) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า เป็นการวัดการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ทางวิชาการของนักศึกษา ที่นักศึกษาได้รับจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้บริหาร และการวัดการรับรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของนักศึกษาภายในสถาบันที่กำลังศึกษาอยู่

สรุปได้ว่า การพัฒนาวงวิชาการ เป็นการวัดการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ทางวิชาการที่นักเรียนได้รับจากการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรม อันส่งผลต่อสติปัญญาของนักเรียนในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และ การแสดงออก

ความสัมพันธ์ทางสังคม

สังคมของนักเรียนประกอบด้วย เพื่อนนักเรียนด้วยกันและครูหรืออาจารย์ผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ มีนักการศึกษากล่าวถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนไว้ดังนี้

สเปดี้ (Spady 1971 : 61-62) วิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวงสติปัญญาที่เกิดจากการได้มีความเกี่ยวพันและการมีส่วนร่วมกับหลักสูตรของวิทยาลัยและสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยทั้งที่เป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งการที่นิสิตได้ติดต่อพบปะกับอาจารย์และเพื่อนนิสิตคนอื่น ๆ มีผลต่อการเกิดบูรณาการทางสังคมของนิสิต และบูรณาการทางสังคมก่อให้เกิดความพึงพอใจและมีผลต่อความผูกพันต่อสถาบันและการคงอยู่หรือการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษา และการวิจัยของรูทแมน (Rootman. 1972 : 266) ก็พบว่า การรับรู้ของนิสิตเกี่ยวกับบูรณาการทางสังคมมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคงอยู่ของนิสิตในสถาบัน ส่วนตินโต (Tinto 1975 : 107) ได้สรุปผลงานวิจัยเกี่ยวกับบูรณาการทางสังคมในมหาวิทยาลัยที่ประกอบไปด้วยเพื่อนนิสิตว่า การเกิดบูรณาการทางสังคมโดยผ่านทางความช่วยเหลือสนับสนุนจากเพื่อนนั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความผูกพันและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย และปาสคาเรลลา และเทอเรนซินี (Pascarella and Terenzini. 1979 : 202-209) วิจัยพบว่าความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับอาจารย์ และความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการกับอาจารย์เพื่อช่วยแก้ปัญหาส่วนตัว และการขัดเกลาทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ มีผลต่อบูรณาการทางสังคมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญ และบูรณาการทางสังคมมีผลต่อความผูกพันและการคงอยู่หรือการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตที่มีคุณลักษณะภูมิหลังแตกต่างกัน เช่น เพศ มีผลต่อบูรณาการทางสังคมแตกต่างกัน และจากการวิจัยของปาสคาเรลลา และ

เทอเรนซินี (Pascarella and Terenzini 1980 : 65-73) ก็พบว่า การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์อย่างไม่เป็นทางการ และการรับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบของอาจารย์ที่มีต่อการพัฒนานิสิตและการสอน ซึ่งใช้วัดเกี่ยวกับบูรณาการทางสังคมของนิสิตนั้น มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่และการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตที่มีคุณลักษณะภูมิหลังแตกต่างกัน เช่น เพศ จะมีผลทำให้ระดับของบูรณาการทางสังคมของนิสิตแตกต่างกันด้วย ผลการวิจัยของปาสคาเรลลา และเทอเรนซินี ทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ยังพบว่าคุณลักษณะภูมิหลังของนิสิตมีผลต่อความผูกพัน และการคงอยู่หรือการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษา โดยผ่านบูรณาการทางสังคม

ส่วนการวิจัยของโนรา (Nora 1987 : 52-53) พบว่าคุณลักษณะภูมิหลังของนิสิตไม่มีผลโดยตรงต่อระดับบูรณาการทางสังคม แต่การปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างนิสิตกับอาจารย์ที่ปรึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนเป็นผลโดยตรงทางบวกต่อระดับบูรณาการทางสังคมของนิสิต นอกจากนี้การส่งเสริมสนับสนุนจากบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่ปรึกษาในระดับมัธยม และผู้เกี่ยวข้องมีผลต่อระดับบูรณาการทางสังคม และบูรณาการทางสังคมมีผลต่อความผูกพันและการคงอยู่ของนิสิต

พูนทรัพย์ วงษ์พานิช (2523 : 47-48) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรี (ค.บ.) ของบุคลากรทางการศึกษา และครูประจำการในวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การปรับตัวกับเพื่อนมีอิทธิพลสูงสุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเดวิด (David : 1971) ที่พบว่า นิสิตที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมาก มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ ส่วนการศึกษาของ สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2523 : 77) พบว่า การออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษามีสาเหตุมาจากการปรับตัวเข้ากับการเรียนชั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้ การทำ กิจกรรมมากเกินไป และนิสิตไม่ชอบกิจกรรมด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยของอรนุช ปุณยกนก (2526 : 55-57) ก็พบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นิสิตออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษา คือ ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับอาจารย์และนิสิตมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ดวงเดือน พันธมนาวิน (2518 : 6-7) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่อยากคบเพื่อนที่มีความประพฤติดีและเป็นเพศเดียวกันกับตน เด็กวัยรุ่นส่วนมากเลือกคบคนที่มีนิสัยและทัศนคติคล้ายกับของตน แต่ถ้ามีข้อแตกต่างก็จะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับเพื่อน วัยรุ่นส่วนมากเห็นว่าเพื่อนที่ดีควรช่วยเหลือเพื่อน ส่วนวชิระ ชาวหา (2534 : 262) ศึกษาวิจัยพบว่า การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดี ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อ

สถาบันของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนและวิทยาเขตพิษณุโลก และอัจฉรา ลี้ม วงษ์ทอง (2543 : 71) ศึกษาวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ

สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมที่มีต่อนักเรียนไว้ดังนี้

แอนเดอร์สัน (Anderson 1970 : 135-152) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพล และส่งเสริมต่อความรู้สึก และพฤติกรรมกาเรียนของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้ และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้าและมีความสอดคล้องเหมาะสม
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะใช้ได้อยู่ตลอดเวลา
6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์ และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน สร้างความเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่ทำทหายความสามารถอยู่เสมอ สร้างความตื่นตัว และขจัดความเฉื่อยชาอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน
7. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่นิสิตนักศึกษา ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั้นเรียนมีเสรีภาพ มีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบและขาดความรับผิดชอบ

ทิพาวรรณ จันทร์พิบูลย์ (2510 100-104) ได้ศึกษาปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน พบว่าสาเหตุของปัญหาเหล่านั้นเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางบ้าน เช่น ที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ในครอบครัว

2. สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครู ต่อวิชาที่เรียน ตลอดจนความรู้สึกที่มีต่อเพื่อน ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง เช่น สุขภาพ สถิติปัญญา การใช้เวลาว่าง จะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน รวมทั้งครู วิชาที่เรียน และเพื่อน มีอิทธิพลต่อปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียน

นัยนา อ่างสันติกุล (2522 : 70-71) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิต คือ บรรยากาศในการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศการบริหารและวินัยนิสิต สันทนาการและกีฬา บุคลิกภาพเพื่อนสนิท และบริการวิชาการ

อุรัญญา รักขมธูร์ (2526 : 6-7) ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความรู้สึกของครูอาจารย์ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษา ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียนและครู เป็นต้นว่า ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน โดยแบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 7 ด้าน คือ

1. การเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือบรรยากาศการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน หลักสูตร วิธีการสอน การวัดผล ตำรา และเอกสารประกอบการสอน

2. การบริหารงาน หมายถึง แนวนโยบายการดำเนินการบริหารโรงเรียน กฎข้อบังคับและระเบียบวินัยที่มีผลบังคับใช้กับนักเรียนและครู เป็นต้น

3. การให้บริการนักเรียน หมายถึง การบริการต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน เช่น บริการแนะแนว บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ บริการห้องสมุด บริการรับส่ง เป็นต้น

4. การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนศึกษาที่สมบูรณ์แก่นักเรียน เช่น กิจกรรมการปกครอง ชุมนุมทางวิชาการ กิจกรรมรื่นเริง และกีฬา เป็นต้น

5. สังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์ในหมู่นักเรียนและครู การคบเพื่อน นักเรียนภายในโรงเรียน การรวมกลุ่มความสัมพันธ์และความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาการกลุ่มที่จัดขึ้นในโรงเรียน

6 อาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะของสถานที่ภายในโรงเรียน เช่น ดิกรเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ โรงอาหาร สถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ในโรงเรียน รวมทั้งการรักษาความสะอาดของอาคารและบริเวณโรงเรียน

7 จริยธรรม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับครูและนักเรียนที่อยู่ในศีลธรรมอันดี และทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างผาสุก

ชินวัตร นิจเนตร (2526 : 28-29) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยแบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ หมายถึง อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์ต่างๆ

2. สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง การปฏิสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ภายในโรงเรียน

3. สภาพแวดล้อมทางจิต หมายถึง ลักษณะการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับองค์บุคคลต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับความคิดและความต้องการของเขาหรือไม่เพียงไร เช่น การรับรู้เกี่ยวกับเหตุผลระหว่างการทำกระทำของเขากับผลที่ได้รับ

นงเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534 : 8) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม ซึ่งปัจจุบันเรียกชื่อว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาออกเป็น 5 ด้านคือ

1. สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
2. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
5. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 30) สรุปว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียน คือ องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

อรนุช ตันสิทธิ์ (2542 : 38) สรุปว่า ครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กันดีเท่าไร นักเรียนจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ได้มาก ความศรัทธาที่นักเรียนให้แก่ครู จะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จิระจิตต์ ราคา (2525 บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บรรยากาศขององค์การศึกษา เปรียบเทียบระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยศึกษาเฉพาะสถาบันที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางหรือเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการทราบว่าบรรยากาศในการทำงานจากการรับรู้ของอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันของอาจารย์ประจำต่อสถาบันที่ตนศึกษาหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลปรากฏว่าบรรยากาศในการทำงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับความผูกพันของอาจารย์ประจำที่จะทำงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความสัมพันธ์กัน และพบว่า ความรู้สึกผูกพันในการทำงานของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยของรัฐจะมีมากกว่าอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เนื่องจากมีองค์ประกอบในเรื่องระบบงาน ระบบการพัฒนาบุคลากร ความมั่นคงในการทำงาน ความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ และความสามารถในความยืดหยุ่นขององค์การ

บุญยาณี จันทร์เจริญสุข (2528 : 61-69) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณภาพชีวิตงานกับความผูกพันขององค์การ โดยศึกษากรณีข้าราชการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาถึงระดับความผูกพันต่อองค์การและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของข้าราชการสถาบัน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

1. ข้าราชการสถาบันมีระดับความผูกพันต่อองค์การและรับรู้คุณภาพชีวิตงานโดยรวมสูง
2. ลักษณะส่วนบุคคล สายงาน ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ไม่มีอิทธิพลต่อความผูกพันขององค์การ แต่ได้พบว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่ามีระดับความผูกพันต่อองค์การสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า และผู้ชายมีระดับความผูกพันต่อองค์การสูงกว่าผู้หญิง
3. การรับรู้คุณภาพชีวิตงานของข้าราชการทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันขององค์การ

4. กลุ่มตัวแปรที่มีอำนาจอธิบายความผูกพันขององค์การของข้าราชการทั้งสถาบัน คือ การประจักษ์ตน ความภูมิใจในองค์การ รายได้ อายุและโอกาสพัฒนาศักยภาพตามลำดับ

ดุสิต น้าฝน (2529 : 133) ศึกษาความยึดมั่นต่ออาชีพของนักเรียนนายเรืออากาศ พบว่าการควบคุมโดยองค์การ เกียรติภูมิทหาร การถือปฏิบัติตาม การได้รับการยอมรับนับถือทางสังคม และความพึงพอใจในอาชีพทหารมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความยึดมั่นผูกพันต่ออาชีพทหาร แต่แรงจูงใจและอิทธิพลกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความยึดมั่นผูกพันต่ออาชีพทหาร

เซาวลิต ตนานนท์ชัย (2532 : 66-68) ทำการศึกษาถึงเรื่อง ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ . ศึกษากรณีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยการใช้กลุ่มประชากร 288 คน วิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน ผลการศึกษาปรากฏว่า ความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อองค์การ ความเข้าใจในกระบวนการของงาน และการปฏิบัติงานที่ได้มีโอกาสสังสรรค์กับผู้อื่น เป็นปัจจัยที่สามารถอธิบายความยึดมั่นผูกพันต่อศูนย์ได้ ส่วนตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ ระดับการศึกษา และอายุงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การแต่อย่างใด

เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค (2533 : 7) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะลาออกจากองค์การ ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ความยึดมั่นผูกพันในองค์การเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความตั้งใจที่จะลาออกจากองค์การมากที่สุด โดยมีตัวแปรอื่นๆ อยู่เบื้องหลัง เช่น โอกาสก้าวหน้า ความมีอิสระในการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน เป็นต้น

เกศรัตน์ สุขเกษม (2533 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสูญเสียบุคลากรในองค์การ อาสาสมัครเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การคาทอลิก วีรพี เซอร์วิสเซล จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการลาออกโดยตรง คือ ระดับความผูกพันที่เจ้าหน้าที่มีต่อองค์การ ถ้าเจ้าหน้าที่มีความผูกพันต่อองค์การสูง ความต้องการลาออกก็ต่ำ ซึ่งความผูกพันต่อองค์การดังกล่าวเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น เนื่องจากผลกระทบจากสาเหตุ 2 ประการ คือ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และอุดมการณ์การทำงาน ส่วนปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อการเกิดความรู้สึกผูกพันกับองค์การ คือ ความมั่นคงในอาชีพ ระบบบริหาร และโอกาสแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

นภาพิณ โหมาศวิน (2533 บทคัดย่อ) ทำการศึกษาว่า ข้าราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีความผูกพันต่อองค์การในระดับสูงต่ำเพียงใด และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพล

ต่อความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการ โดยสุ่มตัวอย่างจากข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน 151 คน จากการวิเคราะห์สรุปผลได้ว่า

1 ข้าราชการของพนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีความผูกพันต่อองค์การในระดับสูง

2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันกับองค์การ คือ

- ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์การ

- ลักษณะงาน ได้แก่ งานที่ทำทนาย โอกาสก้าวหน้า การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และงานที่ติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

- ประสพการณ์ที่ได้รับจากการทำงาน ได้แก่ ทักษะคติของกลุ่มเพื่อนร่วมงานต่อองค์การ ความน่าเชื่อถือและพึงพาได้ขององค์การ ระบบการพิจารณาความดีความชอบ และความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

โสภา ทรัพย์อุดมมาก (2533 : 96-97) ทำการศึกษาเรื่อง ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ศึกษาเฉพาะกรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาการทำงาน ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพนักงานไฟฟ้าฝ่ายผลิต

2. ลักษณะงาน ได้แก่ ความมีอิสระในการทำงาน ความหลากหลายของงาน ความมีเอกลักษณ์ของงาน ผลบ่อนกลับของงาน และงานที่มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพนักงานไฟฟ้าฝ่ายผลิต

3. ประสพการณ์ในงาน ได้แก่ ความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ ความรู้สึกที่หน่วยงานเป็นที่พึ่งได้ ความคาดหวังที่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงาน ความรู้สึกที่หน่วยงานมีชื่อเสียง ทักษะติดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพนักงานไฟฟ้าฝ่ายผลิต

4. ปัจจัยเกี่ยวกับบทบาท ได้แก่ ความขัดแย้งในบทบาทและคลุมเครือในบทบาท มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพนักงานไฟฟ้าฝ่ายผลิต

วชิระ ชาวหา (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความผูกพันต่อสถาบันของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรียงตามลำดับ คือ เหตุจูงใจใน

การเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัว ความพึงพอใจหลักสูตรและเนื้อหาวิชา การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
ทัศนคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ลำดับที่ในการเลือกสมัครสอบเข้าศึกษา เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา
ด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและประกอบอาชีพ อายุ และการพัฒนาทางสติปัญญา นอกจากนี้
นี่ยังพบว่า นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยภาพรวมทั้ง 6 วิทยาเขต
มีความผูกพันต่อสถาบันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และปัจจัยด้านตัวนิสิต ปัจจัยด้านความพึงพอใจ
สภาพแวดล้อมสถาบัน ปัจจัยด้านบูรณาการทางวิชาการ และปัจจัยด้านบูรณาการทางสังคม มี
ความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .001

อุษณีย์ ด่านวรรณิ์ (2536 123-124) ศึกษาถึงความผูกพันต่อองค์การของบุคลากร
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา ที่พัก
อาศัย ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพและสายการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่มีอายุ
31 ปีขึ้นไป มีความผูกพันต่อองค์การมากกว่าบุคลากรที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี แต่ตัวแปรทางด้าน
ระดับการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ในส่วนของประสบการณ์ในการทำงานนั้นบุคลากรที่มี
ประสบการณ์การทำงาน 7 ปีขึ้นไป มีความผูกพันมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 7 ปี

ภาวณี นาวาพานิช (2537 58) ได้วิจัยถึงปัจจัยทางชีวิสังคมที่มีผลต่อการออกจาก
งานของพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มีผลดังนี้

1) พยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มีแนวโน้มการออกจากงานของพยาบาลใน
ระดับปานกลาง และค่อนข้างสูง

2) ความพึงพอใจในงาน ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับ
แนวโน้มการออกจากงานของพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความวิตกกังวลมี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับแนวโน้มการออกจากงานของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .001

3) ปัจจัยทางชีวิสังคมอื่น ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสถานภาพ
สมรส มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแนวโน้มการออกจากงานของพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 001 01 และ .05 ตามลำดับ

ผลการวิจัยของอรนุช ปุณยกนก (2526 26) พบว่า วิชาต่างๆ ในคณะที่เรียนยากเกิน
ไปและหลักสูตรวางจุดมุ่งหมายไว้สูง และมีเนื้อหามากเกินไป เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นิสิตออก
จากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษา

อวยพร ประพทธีธรรม (2537 บทคัดย่อ) ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของวิทยากรย์ในวิทยาลัยพยาบาลภาคเหนือโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยากรย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล จากผลการศึกษาปรากฏว่า วิทยากรย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลภาคเหนือ มีความผูกพันต่อองค์การในระดับปานกลางและระดับสูง และตัวแปรคือ ปัจจัยลักษณะบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับตำแหน่ง รวมทั้งปัจจัยรางวัลตอบแทนภายใน ได้แก่ ความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชา การช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน โอกาสความก้าวหน้า ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์การ ในขณะที่ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การศึกษา สถานภาพสมรส และรางวัลตอบแทน ได้แก่ ความสำคัญของงาน ความพึงพอใจต่อเงินเดือน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์การ

เกสรฯ สุขสว่าง (2540 : 174) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ พฤติกรรมการบริหารของคณบดีกับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า พฤติกรรมการบริหารคณะของคณบดีด้านการติดต่อสื่อสารแบบเน้นความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารและแบบเน้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยทั่วกัน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 พฤติกรรมการบริหารคณะของคณบดีด้านภาวะผู้นำแบบยึดสถาบันเป็นหลัก แบบยึดบุคคลเป็นหลักและแบบยึดการประสานผลประโยชน์เป็นหลัก มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพฤติกรรมการบริหารคณะของคณบดีด้านการตัดสินใจแบบเฉียบขาด การตัดสินใจแบบยืดหยุ่น การตัดสินใจแบบแบ่งชั้น การตัดสินใจแบบบูรณาการ และการตัดสินใจแบบมีระบบมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา ลีมวงศ์ทอง (2543 . บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตบพิตร์ พิษณุมหาเมฆ พบว่า ปัจจัยหลักด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านทัศนคติต่อสถาบัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 และปัจจัยด้านความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมสถาบัน ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนปัจจัยด้านการพัฒนาทางวิชาการไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

งานวิจัยจากต่างประเทศ

สปาดี้ (Spady 1971 : 38-58) ได้ศึกษาและสรุปผลไว้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษามี ความผูกพันต่อสถาบัน ได้แก่ ภูมิหลังทางครอบครัว ศักยภาพทางวิชาการ ความสอดคล้องกับ ปทัสถาน การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากเพื่อน การพัฒนาทางสติปัญญา เกรดที่ได้รับ ความพึงพอใจสถาบัน ความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลทั้ง ทางตรงหรือทางอ้อมต่อความผูกพันต่อสถาบัน

ตินโต (Tinto 1975 : 94-97) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อสถาบันว่ามีอยู่ 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะภูมิหลังของนักศึกษา ได้แก่ ภูมิหลังด้านครอบครัว คุณลักษณะ ประจำตัว และประสบการณ์ทางการศึกษาก่อนเข้าสถาบันอุดมศึกษา ส่วนอีกด้านหนึ่งคือ ปัจจัยด้านบูรณาการในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่ การพัฒนาทางวิชาการ และความสัมพันธ์ ทางสังคม ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลโดยตรงหรือไม่ก็โดยอ้อมต่อความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษา

แพนเตจส์ และครีดอน (Pantages and Creedon, 1978 : 57-96) ได้ศึกษาเอกสาร การวิจัยเกี่ยวกับการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษาในช่วงปี 1950 - 1975 โดยสรุปไว้ว่า ปัจจัยที่มี ได้แก่ ภูมิหลังของนักศึกษา ภูมิหลังทางวิชาการ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อม ของสถาบันหรือวิทยาลัย ด้านการเงินและด้านสุขภาพ

บีอัน (Bean, 1980 : 177-183) ได้ทำการวิจัยและสรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพัน ต่อสถาบันของนักศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของนักศึกษา ปัจจัยด้านสถาบัน และปัจจัยสอดแทรก คือ ความพึงพอใจสถาบัน พร้อมทั้งสรุปว่า ความผูกพันต่อสถาบันเป็น ตัวแปรสำคัญที่สุดที่ใช้อธิบายการออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

มันโร (Munro, 1981 : 133-140) ศึกษาโดยใช้สถิติที่ลงทะเบียนเรียนในปี 1987 จาก วิทยาลัยต่างๆ ซึ่งมีหลักสูตร 4 ปี จำนวน 6,018 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกรดที่ได้รับใน การเรียนระดับมัธยมมีผลต่อความผูกพันต่อสถาบันโดยผ่านทางวิชาการ ปณิธานทางการศึกษา ของบิดามารดาและของนิสิตมีผลต่อความผูกพันต่อเป้าหมายที่จะสำเร็จการศึกษา การพัฒนา ทางวิชาการมีผลต่อความผูกพันต่อสถาบันมากกว่าความสัมพันธ์ทางสังคม

มารีอาโน (Mariano, 1983 2521-A) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจกับความพอใจในงาน และความผูกพันต่อองค์การของมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ พบว่า ความพอใจในงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ทางบวก

เกตซ์ลาฟ และคนอื่นๆ (Getzlaf and others 1984 257-267) ได้ศึกษาการออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยวอชิงตันสเตท เมื่อปีการศึกษา 1978 พบว่า นิสิตที่ออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถทางวิชาการ บุรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมายทางการศึกษา และบุรณาการทางสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญ และสรุปได้ว่าการไม่มีความผูกพันต่อสถาบันทำให้นิสิตออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษา

โนรา (Nora 1987 : 31-59) ได้สรุปผลการวิจัยของบี้น (Bean 1982) ไว้ว่า การส่งเสริมสนับสนุนจากบิดามารดา ครูอาจารย์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีผลโดยตรงต่อการคงอยู่และการออกจากสถาบันก่อนการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

ทาเทอร์ (Tarter 1993 1701) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย โดยศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การ มีตัวแปร 3 ตัว คือ

- 1) งาน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) คุณลักษณะของบุคลากร

โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่า ความพึงพอใจในงานทำให้เกิดคุณลักษณะของงานและคุณลักษณะของบุคลากรน้อยกว่าความผูกพันต่อองค์การ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ในด้านคุณลักษณะของงานมีความแตกต่างกันทางด้านคณิตศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์
- 2) ผู้นำกับผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันในด้านทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ การสื่อสารและตำแหน่งทางวิชาการ

โยนัน (Yoannone 1993 : 2271) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิสัมพันธ์และความผูกพันในเป้าหมายของวิทยาลัย ยุทธวิธีในการวางแผนในมหาวิทยาลัยโดยศึกษาจาก

1. กลยุทธ์ในการวางแผน การตัดสินใจที่เหมาะสมกับความผูกพัน
2. กลยุทธ์ในการวางแผนเป้าหมาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการปฏิสัมพันธ์และพึงพอใจในเป้าหมายขององค์การ
2. ตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงความผูกพันในการวางเป้าหมาย ได้แก่ทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อวิทยาลัย

ไวเกล (Vogel, 1994 : 80) ได้ศึกษาเรื่องความผูกพันในการสอนในวิทยาลัยชุมชน อิลลินอย โดยศึกษาจากอธิการบดีและรองอธิการบดี 96 คน อาจารย์ 341 คน จาก 48 วิทยาลัย มีปัญหาในการวิจัย 3 ข้อ คือ

- 1) ความผูกพันในการบริหาร การสอน การรายงานผู้บริหาร และความผูกพันของอาจารย์อยู่ในระดับใด
- 2) ความแตกต่างระหว่างความผูกพันในการรายงานผู้บริหาร และการยอมรับของอาจารย์อยู่ในระดับใด
- 3) ปัจจัยใดบ้างที่แสดงถึงความผูกพันต่อองค์การในด้านความผูกพัน และความพึงพอใจที่แตกต่างกันระหว่างอาจารย์กับผู้บริหาร

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) อาจารย์กับผู้บริหารมีความผูกพันรวมกันในระดับ 5.1 ซึ่งอยู่มากกว่ากึ่งกลางของการวัด
- 2) ผู้บริหารมีความผูกพันในระดับ 7.1 ซึ่งมีนัยสำคัญในระดับ .01 และอาจารย์มีความผูกพันในระดับ 4.6
- 3) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับในระดับสูง ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัยและบรรยากาศในวิทยาลัย ซึ่งมีนัยสำคัญในระดับสูง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดกลุ่มประชากร และการสุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. จัดกระทำข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2545 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,023 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 466 คน นักเรียนหญิง 557 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2545 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 640 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 259 คน นักเรียนหญิง 381 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	จำนวนคน		
	นักเรียนชาย	นักเรียนหญิง	รวม
มัธยมศึกษาปีที่ 3	74	106	180
มัธยมศึกษาปีที่ 4	57	89	146
มัธยมศึกษาปีที่ 5	62	92	154
มัธยมศึกษาปีที่ 6	66	94	160
รวม	259	381	640

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 2 ถึง ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ประกอบด้วย

- ความมุ่งหวังในการศึกษา และการประกอบอาชีพ มีข้อความถาม จำนวน 10 ข้อ

- การสนับสนุนจากบุคคลอื่น มีข้อความถามจำนวน 8 ข้อ

- เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน มีข้อความถามจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ทักษะติดต่อโรงเรียน มีข้อความถามจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 การพัฒนาการทางวิชาการ มีข้อความถามจำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ทางสังคม ประกอบด้วย

- ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีข้อความถามจำนวน 15 ข้อ

- ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ มีข้อความถามจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 6 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีข้อความถามจำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 7 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีข้อ
คำถามจำนวน 15 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

1	ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดให้	5	คะแนน
2	ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับมากให้	4	คะแนน
3	ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับปานกลางให้	3	คะแนน
4	ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับน้อยให้	2	คะแนน
5	ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุดให้	1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคำตอบ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
2. คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับมาก
3. คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับปานกลาง
4. คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับน้อย
5. คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ในกรณีที่คำถามเป็นแบบนិเสธ ค่าของคะแนนจะกลับกัน

ตัวอย่าง แบบสอบถาม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0 นักเรียนรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ในโรงเรียน	✓				
00. การเรียนช่วยในการปรับปรุงวิถีชีวิตของนักเรียน	✓				
000 เพื่อนบางคนชอบเอาเปรียบเวลาทำงานกลุ่ม				✓	

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และเนื่องจากมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นความผูกพันต่อสถาบันหรือองค์การของบุคคลทั่วไป แต่ก็เป็นแนวคิด และแนวทางในการสร้างแบบสอบถามได้โดยนำความรู้ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนักเรียนมาใช้ โดยกำหนดขอบเขต และเนื้อหาให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมาย

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข จำนวน 3 ท่าน คือ

2.1 รศ.ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2.2 รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2.3 ผศ.ดารกา วรรณวนิช หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

3. นำแบบสอบถามมาแก้ไข ปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทางด้านจำนวนการใช้ภาษาให้ถูกต้อง และด้านข้อความให้ครอบคลุมเนื้อหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพรายข้อ โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 60 คน รวม 240 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยวิธีการของการแจกแจงที่ (t-distribution) โดยใช้สูตรของ Edwards (ล้วน สายยศ. 2536 : 185 ; อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152-154) เลือกข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาใช้ในการเก็บข้อมูล ได้ค่า t ระหว่าง 2.01 ถึง 8.82 จำนวน 135 ข้อ

4. นำข้อคำถามที่คัดเลือกแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (ล้วน สายยศ. 2543 : 302 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .947 ได้ค่าความเชื่อมั่นรายด้านดังนี้ ด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาเท่ากับ .74 ด้านทัศนคติต่อโรงเรียนเท่ากับ .92 ด้านการพัฒนาการทางวิชาการเท่ากับ .79 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมเท่ากับ .84 ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเท่ากับ .71 และด้านความผูกพันต่อโรงเรียนเท่ากับ .87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตโรงเรียน เพื่อขอให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 783 ฉบับ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์สมคิด กอมนี และอาจารย์ศศิธร วรรณพัฒน์ ช่วยเก็บรวบรวมได้แบบสอบถามมาทั้งหมด 672 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.82 ของแบบสอบถามทั้งหมด
3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้ง 672 ฉบับ ได้ฉบับสมบูรณ์ 640 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.24 ที่สามารถนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย (ธวัชชัย งามสันติวงศ์. 2542 376-537)

1. การหาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกลุ่มรวม และหาระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกลุ่มรวม สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน สถิติที่ใช้คือ การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson's Product moment Correlation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)
3. การหาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และหาระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
4. การเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง สถิติที่ใช้คือ t - test

5 การหาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียนและหาระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนเป็นรายคู่ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย

7 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนและปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน สถิติที่ใช้คือ ANOVA (Analysis of Variance)

8 การหาตัวพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ย
SD	=	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	=	จำนวนคน
F	=	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F – distribution
t	=	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t – distribution
R	=	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
a	=	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	=	สัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
B	=	สัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E.b	=	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
S.E.est	=	ความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์
$p < 01$ หรือ **	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
$p < .05$ หรือ *	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05
x_1	=	เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ
x_2	=	เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น
x_3	=	เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน
x_4	=	ทัศนคติต่อโรงเรียน
x_5	=	การพัฒนาการทางวิชาการ
x_6	=	ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน

x_7	=	ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์
x_8	=	สภาพแวดล้อมในโรงเรียน
y	=	ความผูกพันต่อโรงเรียน
SS	=	Sum of Square
MS	=	Mean of Square
df	=	degree of freedom

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาระดับ และเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน จำแนกตามปัจจัยด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านทัศนคติต่อโรงเรียน ด้านการพัฒนาการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับ และเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง จำแนกตามปัจจัยด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านทัศนคติต่อโรงเรียน ด้านการพัฒนาการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ศึกษาระดับ และเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน จำแนกตามปัจจัยด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านทัศนคติต่อโรงเรียน ด้านการพัฒนาการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 4 ค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ ในตาราง 2 และตาราง 3

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ ในตาราง 4

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ ในตาราง 5 ถึงตาราง 15

ตอนที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ ในตาราง 16

ตาราง 2 ผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ตัวแปร	N	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ความผูกพัน				
ความผูกพันต่อโรงเรียน	640	3.47	.67	ปานกลาง
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน				
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา				
- ความมุ่งหวังในการเข้าศึกษาและการประกอบอาชีพ	640	3.32	.62	ปานกลาง
- การสนับสนุนจากบุคคลอื่น	640	2.61	.75	ปานกลาง
- เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน	640	3.39	.67	ปานกลาง
ทัศนคติต่อโรงเรียน	640	3.51	.69	มาก
การพัฒนาการทางวิชาการ	640	3.26	.48	ปานกลาง
ความสัมพันธ์ทางสังคม				
- ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	640	3.59	.73	มาก
- ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์	640	3.24	.53	ปานกลาง
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	640	3.11	.57	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทัศนคติต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ และด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ตาราง 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ตัวแปร	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	y
x ₁	1.000	- 143**	699**	684**	561**	.527**	.449**	.395**	592**
x ₂		1 000	- 121**	-.221**	-.133**	-.329**	- 050	.054	- 205**
x ₃			1.000	.706**	.573**	558**	448**	376**	614**
x ₄				1 000	748**	.752**	.581**	509**	788**
x ₅					1 000	581**	642**	.505**	675**
x ₆						1 000	436**	325**	.650**
x ₇							1 000	566**	.574**
x ₈								1.000	.555**
y									1 000

P < 01

จากตาราง 3 แสดงว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง - 205 ถึง 788 โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด ได้แก่ ทักษะติดต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนและด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนแต่ละด้าน ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทักษะติดต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์

กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

นอกจากนั้น ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ตัวแปร	ชาย N = 259		หญิง N = 381		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
ความผูกพัน					
ความผูกพันต่อโรงเรียน	3.38	.74	3.53	.62	-2.64*
	ปานกลาง		มาก		
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน					
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา					
- ความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ	3.27	.69	3.36	.57	-1.71
	ปานกลาง		ปานกลาง		
- การสนับสนุนจากบุคคลอื่น	2.72	.79	2.54	.71	3.09*
	ปานกลาง		ปานกลาง		
- เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน	3.30	.72	3.46	.63	-2.85*
	ปานกลาง		ปานกลาง		
ทัศนคติต่อโรงเรียน	3.38	.74	3.60	.64	-3.76*
	ปานกลาง		มาก		

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ชาย N = 259		หญิง N = 381		t
	\bar{x}	S D	\bar{x}	S D.	
การพัฒนาการทางวิชาการ	3.19	.50	3.31	.46	-3.03*
	ปานกลาง		ปานกลาง		
ความสัมพันธ์ทางสังคม					
- ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	3.39	.74	3.72	.70	-5.55*
	ปานกลาง		มาก		
- ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์	3.24	.55	3.23	.52	.23
	ปานกลาง		ปานกลาง		
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.16	.62	3.08	.54	1.66
	ปานกลาง		ปานกลาง		

p < .05

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียนในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนหญิงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทศนคติต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน นักเรียนชายมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายอยู่ในระดับปานกลางทุกปัจจัย แต่เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียน มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและ

การประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 ผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น

ตัวแปร	ม 3		ม 4		ม 5		ม 6	
	N = 180		N = 146		N = 154		N = 160	
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD.	\bar{x}	SD
ความผูกพัน								
ความผูกพันต่อโรงเรียน	3.50 มาก	.69	3.48 ปานกลาง	.62	3.23 ปานกลาง	.71	3.58 มาก	.66
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน								
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา								
- ความมุ่งหวังใน	3.39	.71	3.34	.50	3.05	.67	3.41	.58
การศึกษาและการ	ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง	
ประกอบอาชีพ								
- การสนับสนุนจาก	2.76	.69	2.61	.68	2.70	.84	2.37	.79
บุคคลอื่น	ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง	
- เหตุผลส่วนตัวของ	3.48	.74	3.36	.60	3.18	.67	3.49	.65
นักเรียน	ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง	
ทัศนคติต่อโรงเรียน	3.60 มาก	.73	3.53 มาก	.61	3.24 ปานกลาง	.71	3.56 มาก	.69
การพัฒนาทางวิชาการ	3.34 ปานกลาง	.52	3.28 ปานกลาง	.42	3.14 ปานกลาง	.46	3.21 ปานกลาง	.51

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปร	ม.3		ม.4		ม.5		ม.6	
	N = 180		N = 146		N = 154		N = 160	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ความสัมพันธ์ทางสังคม								
- ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	3.59	.69	3.58	.65	3.38	.83	.376	.78
	มาก		มาก		ปานกลาง		มาก	
- ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์	3.29	.58	3.28	.47	3.10	.50	3.19	.57
	ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง	
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.14	.62	3.17	.57	3.06	.52	3.02	.55
	ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง		ปานกลาง	

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก สำหรับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทักษะคิดต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปัจจัยทั้งสองนี้อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนทุกชั้นในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนเป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม 5	ม 4	ม.3	ม 6
		\bar{x}	3 23	3 48	3.50	3.58
ความผูกพันต่อโรงเรียน	ม 5	3 23	-	.25*	27*	35*
	ม 4	3.48		-	.02	.10
	ม.3	3 50			-	.08
	ม.6	3.58				-

$p < .05$

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ เป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม.5	ม 4	ม 3	ม 6
		\bar{x}	3.05	3.34	3 39	3.41
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา - ความมุ่งหวังในการศึกษาและ การประกอบอาชีพ	ม 5	3 05	-	29*	34*	36*
	ม 4	3 34		-	05	07
	ม 3	3 39			-	02
	ม.6	3 41				-

$p < .05$

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นเป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม 6	ม 4	ม 5	ม 3
		\bar{x}	2 37	2 61	2.70	2 76
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา - การสนับสนุนจากบุคคลอื่น	ม 6	2 37	-	24*	33*	.39*
	ม.4	2 61		-	.09	15
	ม 5	2 70			-	.06
	ม 3	2 76				-

$p < .05$

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนเป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม 5	ม 4	ม 3	ม 6
		\bar{x}	3 18	3 36	3.48	3.49
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา - เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน	ม 5	3.18	-	18*	30*	31*
	ม.4	3.36		-	.12	13
	ม 3	3.48			-	01
	ม 6	3 49				-

$p < .05$

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่ไม่มีความแตกต่างในกลุ่มอื่น

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านทัศนคติต่อโรงเรียนเป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม 5	ม 4	ม 6	ม 3
		\bar{x}	3 24	3 53	3 56	3 60
ทัศนคติต่อโรงเรียน	ม 5	3 24	-	.29*	32*	36*
	ม 4	3 53		-	03	.07
	ม.6	3 56			-	04
	ม 3	3 60				-

$$p < .05$$

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีทัศนคติต่อโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านการพัฒนาการทางวิชาการเป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม 5	ม 6	ม 4	ม 3
		\bar{x}	3 14	3 21	3.28	3 34
การพัฒนาการทางวิชาการ	ม 5	3 14	-	07	14*	20*
	ม.6	3 21		-	07	13
	ม.4	3 28			-	06
	ม 3	3 34				-

$$p < .05$$

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางวิชาการต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีพัฒนาการทางวิชาการไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม 5	ม 4	ม 3	ม.6
		\bar{x}	3.38	3.58	3.59	3.76
ความสัมพันธ์ทางสังคม - ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	ม.5	3.38	-	.20*	.21*	.38*
	ม 4	3.58		-	.01	.18
	ม 3	3.59			-	.17
	ม 6	3.76				-

$p < .05$

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์เป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม.5	ม 6	ม 4	ม 3
		\bar{x}	3 10	3.19	3 28	3 29
ความสัมพันธ์ทางสังคม - ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์	ม 5	3 10	-	09	18*	.19*
	ม.6	3.19		-	09	10
	ม 4	3.28			-	.01
	ม 3	3 29				-

$p < .05$

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นรายคู่

ตัวแปร	นักเรียน	นักเรียน	ม 6	ม 5	ม 3	ม 4
		\bar{x}	3 02	3.06	3.14	3.17
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	ม.6	3.02	-	.04	12	15*
	ม 5	3 06		-	.08	11
	ม 3	3 14			-	03
	ม.4	3.17				-

$p < .05$

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความผูกพันต่อโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.93	2.64	5.99*
	ภายในกลุ่ม	636	280.68	.44	
	รวม	639	288.60		
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา - ความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	9.54	3.18	8.48*
	ภายในกลุ่ม	636	238.61	.38	
	รวม	639	248.15		
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา - การสนับสนุนจากบุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	3	13.18	4.39	8.12*
	ภายในกลุ่ม	636	344.24	.54	
	รวม	639	357.43		
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา - เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.62	2.54	5.74*
	ภายในกลุ่ม	636	281.12	.44	
	รวม	639	288.73		
ทัศนคติต่อโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	9.59	3.20	6.95*
	ภายในกลุ่ม	636	292.54	.46	
	รวม	639	302.13		
การพัฒนาการทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.95	.99	4.32*
	ภายในกลุ่ม	636	144.89	.23	
	รวม	639	147.84		

ตาราง 15 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความสัมพันธ์ทางสังคม - ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	3	8.57	2.86	5.46*
	ภายในกลุ่ม	636	333.19	.52	
	รวม	639	341.76		
ความสัมพันธ์ทางสังคม - ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	3	3.38	1.13	3.99*
	ภายในกลุ่ม	636	179.15	.28	
	รวม	639	182.52		
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.31	.77	2.36
	ภายในกลุ่ม	636	207.83	.33	
	รวม	639	210.14		

p < .05

จากตาราง 15 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น และด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทิศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ นักเรียนทุกระดับชั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสภาพแวดล้อมในโรงเรียน นักเรียนทุกระดับชั้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 ค่าสถิติของตัวแปรที่เป็นตัวพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ตัวพยากรณ์	b	S.E.b	B	t	p – value
ทัศนคติต่อโรงเรียน	.398	.046	.407	8.611*	.000
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	.218	.034	.186	6.435*	.000
ความสัมพันธ์ทางสังคม					
- ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	.115	.033	.125	3.532*	.000
การพัฒนาการทางวิชาการ	.135	.052	.097	2.619*	.009
เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา					
- เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน	.093	.032	.093	2.903*	.004
- การสนับสนุนจากบุคคลอื่น	-.050	.022	-.056	-2.313*	.021
ความสัมพันธ์ทางสังคม					
- ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์	.090	.040	.072	2.252*	.025

p < .05
R = .825
R² = .681
S.E. est = .382
a = .062

จากตาราง 16 แสดงว่าปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ความผูกพันที่ดีต่อโรงเรียนของนักเรียน
ที่ดีที่สุด ได้แก่ ทัศนคติต่อโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .407 มีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่ศึกษา และความผูกพันต่อ
โรงเรียนของนักเรียนเท่ากับ .825 มีความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์เท่ากับ .382 ตัวแปรที่
ศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนได้ 68.10
เปอร์เซ็นต์ หรือมีอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 68.10 เปอร์เซ็นต์ ส่วนตัวพยากรณ์ที่ตีรองลงมาโดย
เรียงลำดับ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
การพัฒนาการทางวิชาการ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนและด้านการ
สนับสนุนจากบุคคลอื่น และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
- 3 เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
- 4 เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
- 5 เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น และระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น
- 6 เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น และเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น
- 7 เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2545 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,023 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 466 คน นักเรียนหญิง 557 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2545

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 180 คน ชาย 74 คน หญิง 106 คน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 146 คน ชาย 57 คน หญิง 89 คน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 154 คน ชาย 62 คน หญิง 92 คน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 160 คน ชาย 66 คน หญิง 94 คน
 รวมทั้งหมด 640 คน

3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 2 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ประกอบด้วย

- ความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ
- การสนับสนุนจากบุคคลอื่น
- เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 3 ทักษะติดต่อโรงเรียน

ตอนที่ 4 การพัฒนาการทางวิชาการ

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ทางสังคม ประกอบด้วย

- ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
- ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์

ตอนที่ 6 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 7 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงรองผู้อำนวยการฝ่ายนิเทศและวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ผลได้จำนวน 640 ชุด จากจำนวนข้อมูล ทั้งหมด 672 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.24

5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

5.1 หาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

5.2 หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านทัศนคติต่อโรงเรียน ด้านการพัฒนาการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

5.3 การหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านทัศนคติต่อโรงเรียน ด้านการพัฒนาการทางวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีความผูกพันต่อโรงเรียนในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทัศนคติต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างน้อย

2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนแต่ละด้าน มีดังนี้

2.1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโดยที่เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทัศนคติต่อโรงเรียน

การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

2.2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนแต่ละด้าน ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทศนคติต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางลบกับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

นอกจากนั้นความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น

3. นักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนหญิงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทศนคติต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน นักเรียนชายมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชายอยู่ในระดับปานกลางทุกปัจจัย แต่เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

4 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียน มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษา

และการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทัศนคติต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปัจจัยทั้งสองนี้อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนทุกชั้นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น

6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันที่มีต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และที่มีต่อปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน มีดังนี้

6.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียน มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

6.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการพัฒนาการทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

6.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีทัศนคติต่อโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

6.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอื่น

6.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

7 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น และด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทักษะคิดต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ นักเรียนทุกระดับชั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนักเรียนทุกระดับชั้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

8 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน เรียงลำดับตั้งแต่ดีที่สุดตามลำดับ ได้แก่ ทักษะคิดต่อโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การพัฒนาการทางวิชาการ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนและด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์

ผลการตรวจสอบและทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 1 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ผล ระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ผลการวิจัยใกล้เคียงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 2 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงแตกต่างกัน

ผล นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

- สมมุติฐานที่ 3 ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นต่างกันแตกต่างกัน
- ผล นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้
- สมมุติฐานที่ 4 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน
- ผล ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน เรียงจากมากสุด ได้แก่ ทัศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน และด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้
- สมมุติฐานที่ 5 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน
- ผล ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนแต่ละด้าน ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทัศนคติต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งกันและกัน ส่วนเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทัศนคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางลบกับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น นอกจากนั้นความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่มี

ความสัมพันธ์กับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น ผลการวิจัยนี้ส่วนมากสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 6 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน สามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ผล ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่ดีที่สุด และดีรองลงมาเรียงตามลำดับดังนี้ ทักษะคติต่อโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การพัฒนาการทางวิชาการ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน และด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ ผลการวิจัยนี้ส่วนมากสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพเท่านั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนทุกด้าน ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ทักษะคติต่อโรงเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ยกเว้นเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

1.1 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ และด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิระ ชาวหา (2534 : 223-224) และสอดคล้องกับแนวคิดของตินโต (Tinto 1975 : 102) และทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2526 : 32-34) แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนมีความมุ่งหวังเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาด้วยเหตุผลส่วนตัว ย่อมมีความต้องการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ สถิติปัญญา ความสามารถ ความถนัด

และการนำเอาความรู้ตลอดจนทักษะต่างๆ ไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกเรียนต่อเพื่อเลือกประกอบอาชีพในอนาคต การที่นักเรียนได้พิจารณาตัดสินใจด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความพึงพอใจ มีความตั้งใจ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความมานะพยายามที่จะศึกษาหาความรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

1.2 ทศคติต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ทศคติทางบวก (Positive Attitude) เป็นทศคติที่ดี การที่นักเรียนมีทศคติที่ดีต่อโรงเรียนย่อมทำให้เกิดความผูกพันต่อโรงเรียน มีความชอบ ความสนใจ และมองเห็นประโยชน์ของการศึกษาหาความรู้ ต้องการเรียนรู้เพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจตลอดจนทักษะที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของอัจฉรา ลีมวงศ์ทอง (2543 : 69)

1.3 การพัฒนาการทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน แสดงว่าเมื่อนักเรียนเข้ามาเรียนในโรงเรียนแล้วพบว่าวิชาการต่างๆ ในโรงเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ นักเรียนก็ย่อมจะมีกำลังใจ มานะ พยายาม อดทนเรียนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต และเกิดความผูกพันต่อโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของระวี ภาวิไล (2515 : 16) ที่กล่าวว่า นิสิตที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องเข้าไปอยู่ในระบบวิชาการของสถาบัน และนิสิตส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังที่จะเข้าไปศึกษาหาความรู้ ความชำนาญต่างๆ จึงมีความคาดหวังทั่วไปในด้านการศึกษาหาความรู้ และการประกอบอาชีพในอนาคต

1.4 ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งตรงกับแนวคิดของแพนเทจส์ และครีดอน (Pantages and Creedon 1978 : 70) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์ทางบวกภายในกลุ่มเพื่อนจะมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสปาดี้ (Spady 1971 : 61-62) ที่พบว่าการที่นิสิตได้พบปะติดต่อกับเพื่อนในสถาบัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเกิดบูรณาการทางสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ และมีความผูกพันต่อสถาบัน และตรงกับงานวิจัยของวชิระ ชาวหา (2534 : 226) ที่พบว่า บูรณาการทางสังคมเป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตได้

1.5 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน การมีสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี และเป็นที่ยังพอใจของนักเรียน ย่อมทำให้นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข จึงทำให้มีความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ยิ่งขึ้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา ดังนั้นสภาพแวดล้อม

ในโรงเรียนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของวชิระ ชาวหา (2534 : 227) และอัจฉรา ลีม่วงษ์ทอง (2543 : 70)

16 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน แสดงว่าการส่งเสริมสนับสนุนจากบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ญาติพี่น้องหรือเพื่อนๆ ถ้าเป็นไปได้โดยการชี้แนะมากเกินไป อาจถึงขั้นบังคับ เคียดเข็ญก็อาจทำให้นักเรียนซึ่งอยู่ในวัยรุ่นที่มีอารมณ์ และการตัดสินใจยังสับสน จึงทำให้เกิดการไม่ยอมรับหรือประท้วง ทั้งที่แสดงออกและเก็บกด ดังนั้นจึงควรมีการชี้แนะ และหาเหตุผลมาชี้แจงให้นักเรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่มีการบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของโนรา (Nora, 1987 : 79) ที่พบว่า การส่งเสริมสนับสนุนจากบิดามารดา ครูอาจารย์ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีผลโดยตรงต่ออัตราการรักษาของนิสิตอย่างไม่มีนัยสำคัญ

2 ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

2.1 ทักษะคิดต่อโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของอัจฉรา ลีม่วงษ์ทอง (2543 : 69) ที่พบว่า ทักษะคิดต่อสถาบันเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพัน และมีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด ในการพยากรณ์ความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าทักษะคิดมีลักษณะเป็นสภาวะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อการคิด และการกระทำให้บุคคลมีท่าทีหรือตอบสนองสิ่งเร้าในทางใดทางหนึ่ง (สุนีย์ ธีรดากร, 2525 : 155) ซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมนาวิน (2518 : 25) ที่ว่าทักษะคิดเป็นความรู้สึกโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ การทราบทักษะคิดของบุคคลย่อมช่วยทำให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อนักเรียนเข้ามาเรียนในโรงเรียนแล้วพบว่านักเรียนได้รับความพึงพอใจต่อการอบรมสั่งสอนให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ มีคุณธรรม จริยธรรม และรู้จักรักษาระเบียบวินัย มีความรู้ และสามารถนำไปใช้ประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้ มีความสุข และตั้งใจที่ได้เรียนในโรงเรียนนี้จึงทำให้เกิดความผูกพันต่อโรงเรียน เมื่อมีโอกาสนักเรียนจะแนะนำผู้อื่นมาเข้าเรียนโรงเรียนนี้ เมื่อจบ ม.3 แล้วนักเรียนอยากเรียนต่อที่โรงเรียนนี้และเมื่อจบการศึกษาออกไปแล้วจะกลับมาเยี่ยมโรงเรียนเสมอ

2.2 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีอำนาจพยากรณ์ดีอันดับที่สอง สภาพแวดล้อมที่ดี เช่น ห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ขนาดของห้องเรียน

พอเหมาะ กับจำนวนนักเรียน มีห้องเรียนเฉพาะวิชาที่ทันสมัยและเพียงพอ มีบริการอุปโภคและบริโภคถูกต้องตามหลักสุขอนามัย และมีบริเวณโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ และเพียงพอแล้ว จะทำให้นักเรียนมีความสุขและกระตือรือร้นที่จะตั้งใจศึกษาหาความรู้ มีความรัก ความภูมิใจ และผูกพันต่อโรงเรียนและหมู่คณะ ซึ่งตรงกับการศึกษาของอัจฉรา ลิมวงษ์ทอง (2543 : 70) ที่พบว่าความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในสถาบันเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบัน และสอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 21) ที่กล่าวถึงอาคารสถานที่ไว้ว่า อาคารสถานที่สะอาด มีระเบียบ ถูกหลักอนามัยและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย ย่อมแสดงถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันในการหาทรัพยากรด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียน การสอน การค้นคว้า และสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่คนอื่นอีกด้วย ดังนั้นการมีห้องเรียนที่ดี สภาพแวดล้อมดี สถานที่เหมาะสมจะส่งเสริมสมรรถภาพการทำงานของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านการเรียนรู้ ด้านบุคลิกภาพและความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

2.3 ความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีอำนาจการพยากรณ์ดี อันดับสาม และอันดับเจ็ดตามลำดับ การที่นักเรียนมีเพื่อนที่ดี ว่างใจได้ ทำงานร่วมกันราบรื่น มีปัญหาสามารถปรึกษากันได้ มีความห่วงใยซึ่งกันและกัน มีอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความรักความเข้าใจนักเรียน มีความเอาใจใส่ดูแล และให้กำลังใจนักเรียน ย่อมเป็นการสร้างความรัก ความสุข ความอบอุ่น ความปลอดภัย และความผูกพันให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทำให้นักเรียนมีกำลังใจ มีความตั้งใจที่จะศึกษาเล่าเรียน ซึ่งตรงกับการศึกษาของอัจฉรา ลิมวงษ์ทอง (2543 : 71) ที่พบว่าความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษา ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันจะต้องอยู่ในสังคม ประกอบด้วยกลุ่มเพื่อน อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของสถาบัน ถ้านักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในสถาบัน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับหรือผสมผสานกลมกลืนกับแนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม และแนวปฏิบัติร่วมกันของสังคมภายในสถาบันแล้ว นักศึกษาก็จะได้รับการยอมรับ และการสนับสนุนช่วยเหลือจากสังคม ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดความผูกพัน และต้องการที่จะคงอยู่ในสถาบันต่อไป จนสำเร็จการศึกษา และสอดคล้องกับสปาดี้ (Spady 1971 : 61-62) ที่ศึกษาพบว่า การที่นิสิตได้ติดต่อพบปะกับเพื่อนและอาจารย์มีผลต่อการเกิดบูรณาการทางสังคมของนิสิต และบูรณาการทางสังคมก่อให้เกิดความพึงพอใจ และมีผลต่อความผูกพันต่อสถาบัน

24 การพัฒนาการทางวิชาการเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีอำนาจการพยากรณ์ดีอันดับสี่ การเรียนทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น การเรียนทำให้นักเรียนมีโอกาสเสริมสร้างสติปัญญามากขึ้น การเรียนทำให้นักเรียนรู้วิธีค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ การเรียนทำให้นักเรียนได้แนวทางในการศึกษาต่ออย่างกว้างขวาง สำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต การเรียนช่วยในการปรับปรุงวิถีชีวิตของนักเรียน แสดงว่านักเรียนมีความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมั่นคงและมีความสุขเจริญก้าวหน้า และประกันผลสำเร็จในด้านต่างๆ ตามต้องการ ซึ่งตรงกับการศึกษาของวชิระ ชาวหา (2534 : 226) ที่พบว่าปัจจัยด้านบูรณาการทางวิชาการเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพัน และเป็นปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ความผูกพันที่ดีที่สุด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาการทางวิชาการย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ สติปัญญา ทักษะต่างๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงทำให้เกิดความรู้สึกรักผูกพันต่อโรงเรียน

25 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน และด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีอำนาจการพยากรณ์ที่ดีอันดับห้า และอันดับหกตามลำดับ นักเรียน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง และผู้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนักเรียนย่อมหวังดีที่จะช่วยกันคิด มองหา แนะนำ และเลือกโรงเรียนให้นักเรียน การตัดสินใจร่วมกันจะทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ มีความตั้งใจ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความมานะพยายามที่จะศึกษาหาความรู้อย่างเต็มที่ตามความต้องการและความสามารถ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพ มีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งตรงกับวชิระ ชาวหา (2534 : 227) ที่พบว่าเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ และตรงกับอัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง (2543 : 69) ที่พบว่าเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ และสอดคล้องกับทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2526 : 32-36) ที่กล่าวว่าเหตุผลส่วนตัวของผู้เรียนด้านความสามารถทางสติปัญญา การเลือกศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจ การเข้าศึกษาเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของตนเองเป็นสิ่งที่ผู้เรียนคำนึงถึงเพื่อที่จะ

ประสบความสำเร็จในการศึกษา ได้ทำงานหรือประกอบอาชีพที่ตนมีใจรักและชอบหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว

3 ระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับระดับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่านักเรียนกลุ่มรวมมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก นักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก นักเรียนชายมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีระดับความผูกพันต่อโรงเรียนแตกต่างกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ

3.1 นักเรียนกลุ่มรวมมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหญิงและชาย นักเรียนเรียนอยู่ในโรงเรียนแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไปได้รู้เห็น เข้าใจ และซาบซึ้งสถานภาพของตนเอง เพื่อน อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งที่กล่าวแล้วนั้น จึงเกิดความผูกพันต่อโรงเรียนค่อนข้างมาก ซึ่งผลการวิจัยนี้ตรงกับผลการวิจัยของวชิระ ชาวหา (2534 : 250) ที่พบว่านิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความผูกพันต่อสถาบันอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

3.2 นักเรียนหญิงมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก นักเรียนชายมีความผูกพันต่อโรงเรียนในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความผูกพันต่อโรงเรียนแตกต่างกัน โดยพื้นฐานนิสัย ความรู้สึก และสภาพจิตใจโดยรวมแล้วผู้หญิงจะมีความละเอียดอ่อน รอบคอบ และซาบซึ้งต่อสิ่งต่างๆ มากกว่าผู้ชาย ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนหญิงแสดงความรู้สึกเป็นไปในทางที่มองเห็นคุณค่าสิ่งต่างๆ ได้มากกว่านักเรียนชาย

3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนในระดับปานกลาง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความผูกพันต่อโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ

อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นปีหัวเลี้ยวหัวต่อในการคิดตัดสินใจเลือกเรียนเพื่อเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางคนอาจจะคิดไปเรียนต่อสถาบันอื่น ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุมากขึ้น ความคิดความอ่านมากขึ้น และต้องออกไปเรียนต่อในสถาบันอื่นแน่ๆ การได้อยู่ ได้เรียน ได้เล่น ได้ทำงาน และร่วมสังคมต่างๆ ในโรงเรียนมานานจึงเกิดความรัก ความอาลัย ความภูมิใจ และความผูกพันต่อโรงเรียนมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เลือกได้แล้วว่าเรียนแผนการเรียนใด จึงยังไม่ต้องคิดอะไรมากเพราะยังไม่ถึงเวลาต้องออกจากโรงเรียน ความรู้สึกคิดถึง ความอาลัยรัก ความผูกพันจึงยังมีไม่มากและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวชิระ ชาวหา (2543 : 240-247) ที่พบว่านิสิตที่มีอายุมากกว่าเกณฑ์ (สูงกว่า 21 ปี) มีความผูกพันต่อสถาบันสูงกว่านิสิตที่มีอายุตามเกณฑ์ (21 ปี) และนิสิตที่มีอายุน้อยกว่าเกณฑ์ (ต่ำกว่า 21 ปี) ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตซ์เนอร์และบี้น (Metzner and Bean 1987 : 25-26) ที่พบว่านิสิตที่มีอายุมากมีความตั้งใจน้อยกว่านิสิตที่มีอายุน้อยที่จะออกจากสถาบันก่อนสำเร็จการศึกษา และผลการวิจัยของฮอร์น (วชิระ ชาวหา อ้างอิงมาจาก Horne 1988 1998-A) ก็พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันและการคงอยู่ของนิสิต

4 ระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่า

4.1 นักเรียนกลุ่มรวม นักเรียนหญิง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทัศนคติต่อโรงเรียน และมีความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทั้งสองที่กล่าวแล้วอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนนักเรียนชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทั้งสองที่กล่าวแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยทั้งสองที่กล่าวแล้วนี้ก็เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้วย แสดงว่าทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งๆ จะเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นทำนองใด ถ้าทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) ก็แสดงออกถึงความพึงพอใจ เห็นด้วยถ้าทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) ก็แสดงออกถึงความไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ส่วนทัศนคติแบบกลางๆ ก็แสดงออกในลักษณะเฉยๆ ดังนั้นการทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยทำให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ (Newcomb 1954 : 12) และ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2523 : 2) นอกจากนั้นนิวคอมบ์ยังกล่าวไว้ว่า

ประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อน จะทำให้นิสิตมีการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสถาบัน (วชิระ ชาวหา 2534 : อ้างอิงมาจาก Newcomb 1962)

4.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน กลุ่มรวม นักเรียนหญิง นักเรียนชาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่นและด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียน การพัฒนาการทางวิชาการ ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยดังกล่าวก็เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ยกเว้นเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่ไม่พยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนในครั้งนี้ แสดงว่าการที่มีผู้สนับสนุนการเรียนของนักเรียน นักเรียนมีเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนเอง ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจ สนใจ มุ่งมั่น ต้องการ เลือกลง และกำหนดเป้าหมายของตนเองได้เป็นอย่างดี และเมื่อได้รับความรัก ความช่วยเหลือ การอบรมสั่งสอนจากอาจารย์ มีสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นที่พึงพอใจของนักเรียน ทำให้มีการพัฒนาการทางวิชาการมากยิ่งขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ย่อมดีขึ้นตามมา ย่อมส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนด้วย ดังเช่น บีลและโนเอล (Beal and Noel, 1980-90) สรุปผลการวิจัยไว้ว่า การสอนของอาจารย์ในชั้นเรียน ตลอดจนการที่อาจารย์ให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นิสิตเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นิสิตคงอยู่ในสถาบัน และตรงกับวชิระ ชาวหา (2534 : 227) และอัจฉรา ลีมวงษ์ทอง (2543 : 70) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา สภาพแวดล้อมของสถาบัน และความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนเรียงลำดับตั้งแต่ดีที่สุดลงไปดังนี้ ทัศนคติต่อโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การพัฒนาการทางวิชาการ เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ด้านเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนและด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น และความสัมพันธ์ทางสังคมด้านปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ ดังนั้นเพื่อสร้างความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนให้มากขึ้น โรงเรียน สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ควรจะดำเนินการดังนี้

1 1 การเสริมสร้างทัศนคติต่อโรงเรียน

1.1.1 โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีมารยาท และมีคุณภาพในสังคม

1 1 2 โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

1 1 3 โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น มีความสุข มีความพึงพอใจ เมื่อเข้ามาอยู่ในโรงเรียน

1 2 การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

1 2 1 โรงเรียนต้องนำอยู่ สะอาดถูกสุขอนามัย สะดวกสบาย สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย

1 2 2 โรงเรียนต้องมีสถานที่ใช้สอยที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การอยู่ของนักเรียน อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

1 3 การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม

1 3 1 อาจารย์ต้องอบรม สั่งสอน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนแต่ละคน รักสามัคคี และทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น

1.3.2 อาจารย์ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียน

1 3 3 อาจารย์ต้องเมตตา กรุณา ช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

1 4 การเสริมสร้างการพัฒนาการทางวิชาการ

1 4 1 โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับความรู้ในวิชาต่างๆ ครบตามหลักสูตร มีการเสริมสร้างความรู้ และพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและมากยิ่งขึ้น

1 4 2 โรงเรียนต้องเสริมสร้างให้นักเรียนรู้จักวิธีค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ เพื่อได้เรียนรู้แนวทางในการศึกษาด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง เป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อและการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต

1 4 3 โรงเรียนต้องเสริมสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเป็นประสบการณ์ที่ดีต่อชีวิตการเรียนและการเข้าสังคมในอนาคต

1.5 การเสริมสร้างเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา

1.5.1 โรงเรียนต้องสร้างความเชื่อถือต่อสถาบันให้อยู่ตลอดไป

1.5.2 โรงเรียนต้องเสริมสร้างบุคลากรให้มีคุณภาพทุกด้าน ทุกคนอย่างทั่วถึง

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง และเพิ่มตัวแปรให้มากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มนักเรียนที่เรียนต่างโรงเรียน เพื่อที่จะได้ทราบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนนั้นมีปัจจัยที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนกับนักเรียนที่เป็นศิษย์เก่า

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528). จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เกศรัตน์ สุขเกษม (2533) การสูญเสียบุคลากรในองค์การอาสาสมัครเอกชน : กรณีองค์การคาทอลิกกริฟ เซอร์วิสเซล วิทยานิพนธ์ สม ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัดสำเนา
- เกศรา สุขสว่าง (2540) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะพฤติกรรมการบริหารของคณบดีกับความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชน ปริญญา นิพนธ์ กศ ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา
- เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค (2533) ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะลาออกจากองค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์ สม ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัดสำเนา
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งเขตบริหารพิเศษฮ่องกงสาธารณรัฐประชาชนจีน (2543) การเรียนรู้เพื่อชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สำนักงานนายกรัฐมนตรี
- จิระจิตต์ ราวา (2525) บรรยากาศขององค์การ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับมหาวิทยาลัยของรัฐ สารนิพนธ์ ร ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัดสำเนา
- จรีพร กาญจนการุญ (2536) ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการลาออกจากองค์การ : ศึกษากรณีข้าราชการมหาวิทยาลัยมหิดลในสาขาวิชาขาดแคลน. วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัดสำเนา
- เจ็อจันท์ จงสถิตอยู่ (2525) “ความต้องการทางการศึกษา” ในโอกาสและการเลือกวารสารการศึกษาแห่งชาติ 2 : 17-23 , ธันวาคม 2524-มกราคม 2525

- เจลิยว บุรีภักดี (2527) วิชาชื่อว่าพัฒนาศึกษาศาสตร์ เทปคลาสเสต กรุงเทพฯ ฝ่ายโสตทัศนศึกษา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- เจลิมพล ศรีหงษ์ และเสถียร เหลืองอร่าม (2521) ทัศนคติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชฎาภา ประเสริฐทรง (2541) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากร มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา
- ชินวัฒน์ นิจนตร (2526) สภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา
- ชูลีกร ไชติดี. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา) อัดสำเนา
- เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2520) การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ กรุงเทพฯ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ชาวลิต ตนานนทชัย. (2532) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ : ศึกษากรณีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด วิทยานิพนธ์ รม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัดสำเนา
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2518) “การวัดทัศนคติ” ในเอกสารเพื่อการอบรมการวิจัยการศึกษา เล่ม 6 : 8-25. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี
- दनัย งามมานะ. (2531) จิตวิทยาการเรียนการสอน ภาคจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร
- ดารณี พานทอง พาลุสุข (2532) ทฤษฎีการจูงใจ ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ บริษัทประชาชน
- ดุสิต น้าฝน (2529). การถ่ายทอดลักษณะความเป็นทหารกับความยึดมั่นผูกพันต่ออาชีพ : ศึกษากรณีนักเรียนนายเรืออากาศ วิทยานิพนธ์ สศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัดสำเนา

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2528) การจูงใจเพื่อผลงาน นครปฐม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา "เรียนเพื่ออะไร", วิทยาจารย์ 81(4) 32-36, ตุลาคม-
ธันวาคม 2526

ทิพาวรรณ จันทร์พิบูลย์. (2510). ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี วิทยานิพนธ์ คม กรุงเทพฯ จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

ธวัชชัย งามสันติวงศ์. (2544). เอส พี เอส เอส ฟอว์วินโดวส์ หลักการและวิธีใช้
คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย (SPSS FOR WINDOWS หลักการและ
วิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย) กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี่จำกัด
เขตบางพลัด

อัครศักดิ์ หมื่นจักร์ และศรีสง่า กรวรรณสุด (2528) จิตวิทยาธุรกิจ ปทุมธานี ศูนย์หนังสือศรีสง่า

นงเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534) ทรรศนะของนักศึกษาที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู
พิบูลสงคราม พิษณุโลก ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ม. พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร
อัดสำเนา

นภาพิฎุ โหมาศวิน (2533) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของสมาชิกในองค์การ
ศึกษากรณีสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สารนิพนธ์ ร.ม กรุงเทพฯ.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัดสำเนา

นัยนา อ่างสันติกุล (2522) การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย
วิทยานิพนธ์ คม กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา

บุษยานี จันทร์เจริญสุข (2528) การรับรู้คุณภาพชีวิตงานกับความผูกพันต่อองค์การ .
ศึกษากรณีข้าราชการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยา
นิพนธ์ ศค ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัดสำเนา

ปฐม นิคมานนท์ (2521). การศึกษานอกระบบโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ทิพย์อักษร

- ประกายทิพย์ พิชัย (2539) **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา**
- ประเทิน มหาพันธ์ (2523) **รวมบทความทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน**
- ประสาร ทิพย์ธารา (2521) **พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น กรุงเทพฯ แพร์พิทยา**
- ปราณี รามสูต (2528). **จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ**
- ผมหัทธรี สุภางค์ยุทฺธลิขิต (2544) **ทัศนคติต่อวิชาชีพเภสัชกรรมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโท กศ.ม (การอุดมศึกษา) อัดสำเนา**
- พจน์ สะเพียรชัย (2526) **ทิศทางการศึกษาของประเทศไทย กรุงเทพฯ : ฝ่ายโสตทัศนศึกษา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**
- พรรณราย ทรัพย์ประภา (2529) **จิตวิทยาอุตสาหกรรม กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์**
- พรรณิ ขุชัยเจนจิต (2533) **“แรงจูงใจและความต้องการ” จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐาน เพื่อการแนะแนว นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2523) **คู่มือประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- พูนทรัพย์ วงษ์พานิช (2523) **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับปริญญาตรี (ค บ) ของบุคลากรและครูประจำการในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา**
- ไพบุลย์ อินทรวินชา (2517) **หลักและวิธีการวัดทัศนคติ กรุงเทพฯ กองการวิจัยทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ**
- ไพศาล หวังพานิช (2531) **วิธีวิจัย กรุงเทพฯ งานส่งเสริมและตำราของบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- ภรณ์ มหานนท์ (2529) **การประเมินประสิทธิภาพขององค์การ กรุงเทพฯ ไอเดียเอ็นเอสโตร์**

- ภาวินี นาวาพานิช. (2537) **ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลและปัจจัยทางชีวสังคมบางประการกับแนวโน้มการลาออกจากงานของพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปรินซ์นิพนธ์ กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา**
- ภิญโญ สาร (2516). **หลักการบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ วัฒนาพานิชย์**
- โยธิน ต้นสนยุทธ (2531) **จิตวิทยา โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
- ระวี ภาวิไล (2515) “**บรรยากาศทางวิชาการในมหาวิทยาลัย**”, วารสารการศึกษาแห่งชาติ 7(3) 12-19 ; ตุลาคม.
- อุมน กรีธาพล (2541). **การศึกษาทัศนคติของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตต่อบุคคลที่มีความบกพร่องของสติปัญญา ปรินซ์นิพนธ์ กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร อัดสำเนา**
- วชิระ ขาวหา (2534) **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรินซ์นิพนธ์ กศ ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร อัดสำเนา**
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530 ก). **งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา กรุงเทพฯ โครงการตำรา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
- _____ (2530 ข.) **อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- วุฒิชัย จำนง (2521). **การเรียนรู้ทฤษฎีเบื้องต้นและประยุกต์ กรุงเทพฯ : รวมสาส์น**
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2531) **ธุรกิจการศึกษา กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต**
- สบโชค พูลนวม และคณะ (2543) **แรงจูงใจของผู้ปกครองในการเลือกให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพฯ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) อัดสำเนา**
- สมบุรณ์ พรรณภาพ และชัยโรจน์ ชัยอินคำ (2518) **จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ . บรรณกิจ**

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ “สาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน”, วารสารการศึกษาแห่งชาติ 14(4) . 68-83 , เมษายน-พฤษภาคม 2523

สุชา จันทร์เอม (2522) จิตวิทยาทั่วไป กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช

_____ (2536) จิตวิทยาเด็ก กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุดหทัย มุขยวงศา (2533) ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม โดยแนวความคิดแบบพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม กรุงเทพฯ . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อัดสำเนา

สุนีย์ ธีรดากร (2525) จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด. 2๒ 2๗

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2532). จิตวิทยาพัฒนาการ กรุงเทพฯ หอรัตนชัยการพิมพ์

สุภาพร เลาสถิตย์ (2525) การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร อัดสำเนา

สุภาพรณ์ ศศิติกกรรม. (2543) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร อัดสำเนา

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2533) จิตวิทยาการเรียนรู้อายุผู้ใหญ่ กรุงเทพฯ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

โสภาทพย์อุดมมาก (2533) ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร : ศึกษาเฉพาะกรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สารนิพนธ์ ร.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อัดสำเนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานยกรัฐมนตรี (2545) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ 2545-2549) : ฉบับสรุป สำนักงานนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กรุงเทพฯ บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด

อรนุช กั้นสิทธิ์ (2542) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
ปริญญาานิพนธ์ กศ ม (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 อัดสำเนา

อรนุช ปุณยกนก (2526) การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการลาออกกลางคันของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ คม กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อวยพร ประพทธิธรรม. (2537) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของวิทยากรย์ในวิทยาลัยพยาบาลภาคเหนือ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 อัดสำเนา

อัจฉรา ลีมวงษ์ทอง (2543) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ
 ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร อัดสำเนา

อนันต์ชัย คงจันทร์ (2529, กุมภาพันธ์) “ความผูกพันต่อองค์การ”, วารสารจุฬารุกิจปริทัศน์ฯ
 34(21) 34-39.

อุรัญญา รัชฆมธุร์ (2526). สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนในเครือคาทอลิก และสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาานิพนธ์ กศ ม กรุงเทพฯ
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร อัดสำเนา

อุษณีย์ ด้านวรรณท์ (2536) ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปริญญาานิพนธ์ กศ ม สงขลา .มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา อัดสำเนา

Allport Gordon W (1978) *The Handbook of Social Psychology in the Nature of Attitude and Change* P 142. Massachusetts Weisley Publishing Co

Anderson, Mary J (1970, March) “Effects of Classroom Social Climate on Individual Arming”, *American Education Research Journal* 7,

- Astin, Alexander W (1968) **The College Environment** Washington, D C · American Council on Education
- _____ (1977) **Preventing Students from Dropout** 3rd ed San Francisco Jossey Bass, Inc
- Beach, Dale S Personal (1965) **The Management of People of work** New York Macmillan Book Company
- Beal, Philip and Lee Noel (1980) **What Works in Student Retention. Iowa American College Testing Program and Higher Education Management System** 3-5.
- Bean, John P (1980, April). "Dropouts and Turnover : The Synthesis and test of a Causal Model of student Attritions", *Research in Higher Education* 12(2) 156-187
- Chapman, David W and Ernest T. Pascarella (1983) "Predictors of Academic and Social Integration of College Students", *Research in Higher Education* 19(3) 295-322 , May
- Cronbach, Lee Joseph. (1984) **Essential of Psychology Testing** 4th ed. New York Harper and Row Publishers
- Edward, Allen Louise (1977) **Technique of Attitude Scale construction** New York Appleton-Century-craffs
- Eisenberger, R. and others (1990, June) "Perceived Organizational Support and Employee Diligence Commitment and Innovation", *Journal of Applied Psychology* 75(19) 51-59
- Etzioni, A (1975) **A Comparative Analysis of Complex Organizations** New York The Free Press. 9
- Fishbein, Martin and Icek Ajzen (1975) **Belief, Attitude, Intention and Behavior** Manila Adison-Wesley Publishing Company, Inc

- Franklin J I (1975, June) "Down the Organization : Influence Processes Across Levels of Hierarchy", *Administrative Science Quarterly* 20(2) 153-164
- Getzlaf, Shelly B and others (1984, May) "Two Types of Voluntary Undergraduate Attrition · Application of Tinto's Model", *Research in Higher Education* 20 (3) 257-268
- Good, Carter V (1973). *Dictionary of Education* New York . McGraw-Hill Book Company
- Grusky, Oscar (1966, March) "Career Mobility and Organizational Commitment", *Administrative Science Quarterly* 10(4) 489-503.
- Guildford, John S and David E Gray (1970) *Motivation and Modern Management* London . Harper and Row Publishers
- Hackman, J. Richard and Wendell S Dysinger (1970, Summer) "Research Note Commitment to College As a Factor in Student Attrition", *Sociology of Education* 43(3) 311-324
- Hilgard, Evenst R (1962) *Introduction to Psychology*. New York Hercourt Brace and World Inc.
- Kanter, Rosabeth Moss (1968, August) "Commitment and Social Organization : A Study of Commitment mechanisms in Utopain Communities", *American Sociological Review* 33(4) 499-517
- Likert, Renie (1970) *A Technique for the Measurement of Attitude* Chicago Rand Mc Nally Company.
- March, Robert M and Mannari Hiroshi (1977, July) "Organizational Commitment and turnover : A Prediction Study" *Administrative Science Quarterly* 22 42 (5) 57-75
- Mariano, Sinesio Miquel. (1983 , February). "The Relationship of Decision Participation with Job Satisfaction and Organizational Commitment in the University of The Philippines at Los Banos Extension", *Dissertation Abstract International* 43 (8) 2521-A

- Maslow, A H (1954) **Motivation and Personality** New York Harper & Brothers
- Metzner, Barbare S and John P Bean (1987, March) "The Estimation of A
Conceptual Model of Nontraditional Undergraduate Student Attrition",
 Research in Higher Education 27 (1) 15-38
- Morgan, Clefford and Richard A King (1966). **Introduction to Psychology**. New York
 McGraw-Hill Book Co
- Mowday, Recharad T and others (1979) "The Measurement of Organizational
Commitment", Journal of Vocational Behavior 14(2) 224-247
- Munro, Barbara H (1981, Summer) "Dropout from Higher Education · Path Analysis of
 a National Sample", American Educational Research Journal 18(2) 133-141
- Neumann, Yoram and Lily Neumann. (1984, May) "Equity Theory and Students,
Commitment to Their College", Research in Higher Education 20 (3) 269-280
- Newcomb, Theodore M (1954) **Social Psychology** New York Dryden Press
- Nora, Amaury. (1987 March). "Determinants of Retention Among Chicano College
 Students A Structural Model", Reseach in Higher Education 26 (1) 31-59
- Osgood, Charles E, George I Suci and Perch H Tannenbacm (1957) **The
 Measurement of Meaning**_ Urbana University of Illinois Press
- Pantages, Timothy J and Carol F Creedon (1978, Winter) "Studies of College Attrition
 : 1950-1975", Review of Educational Reseach 48 (1) 49-101.
- Pascarella, Ernest T and Patrick T. Terenzini (1980 January-February) "Predicting
**Freshman Persistence and Voluntary Dropont Decisions from a theoretical
 Model**", Journal of Higher Education 51 (1) 60-75.
- Porter, Lyman W and others (1974) "Organizational Commitment, Job Satisfaction,
 and Turnover Among Psychiatric Technicians", Journal of Applied Psychology
 59(5) 603-609, October

- Porter, Lyman W , William J Crampon and Frank J Smith (1976, February)
"Organizational Commitment and Managerial Turnover : A Longitudinal Study",
 Organization Behavior and Human Performance 15 (1) 87-98
- Salancik, Gerald R. (1977) **"Commitment and The Control of Organization Behavior
 and Belief"**, in **New Directions in Organization Behavior** Chicago, Illinois
 Edited by B M Staw and G R Salancik St Clair Press, P. 62
- Shaver, Kelly G (1977) **Principles of Social Psychology** Cambridge, Massachusetts
 Winthrop Publishing, Inc
- Sheldon, Mary E (1971, June) **"Investments and Involvements as Mechanisms
 Producing Commitment of the Organization"**, Administrative Science Quarterly
 16 (2) 144-150
- Spady, William G (1970 April) **"Dropout from Higher Education : An Intendiplinary
 Review and Synthesis"**, Interchange 1(5) 64-85
- _____. (1971 June) **"Dropout from Higher Education Toward an Empirical Model"**,
 Interchange 2(3) 38-62
- Steers, Richard M (1977) **"Antecedents and Outcomes of Organizational
 Commitment"**, Administrative Science Quarterly 22(1) 46-75 , March
- Steers, Richard M and Lyman W. Porter (1979) **Motivation and Work Behavior**
 New York McGraw-Hill Book Company
- _____. (1983) **Motivation and Work Behavior** New York McGraw Hill Book
 Company 442-447
- Tarter, Beverly J (1993, November) **"Job Satisfaction and organizational Commitment
 of College and University Faculty"**, Dissertation Abstracts 54 (05) 1701
- Thurstone, L L (1967) **Reading in Attitude Theory and Measurement** New York
 John Wiley and Sons Inc

- Tinto, Vincent, (1975, Winter) "Dropout from Higher Education A Theoretical Synthesis of Recent Research", *Review of Educational Research* 45 (1) 89-125
- Triandis, Harry C (1971) *Attitude and Attitude Change*. New York . John Wilson and Sons Inc
- Vogel, Lee C (1994, July) "Perceptions of Administrative Commitment to Teaching in Illinois Community Colleges", *Dissertation Abstracts*. 55(01) 30
- Vroom, Victor H. (1964) *Management and motivation* Harmondsworth Penquin Books Inc
- _____ (1970) *Work and Motivation* New York . John Wiley & Sons, Ltd ,
- Yoannone, Carol A (1993, January) "Faculty Participation and Commitment to College Goals, Strategy within The University (Strategic Planning)", *Dissertation Abstracts* 53 (07) 2271

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จัตรศุภกุล คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(พ ศ 2544 – 2547)
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรร วงศ์อยู่น้อย ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดารกา วรรณวนิช หัวหน้าหมวดภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของ
นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา

ตอนที่ 3 ทักษะติดต่อโรงเรียน

ตอนที่ 4 การพัฒนาการทางวิชาการ

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ทางสังคม

ตอนที่ 6 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 7 ความผูกพันต่อโรงเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง ก รหัสประจำตัวนักเรียน

เลข 1	หมายถึง	ชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ เช่น
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใส่เลข 3 ระบาย ● เลข 3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใส่เลข 4 ระบาย ● เลข 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใส่เลข 5 ระบาย ● เลข 5
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใส่เลข 6 ระบาย ● เลข 6
เลข 2	หมายถึง	เพศ
เพศชาย ใส่เลข 1 ระบาย ● เลข 1
เพศหญิง ใส่เลข 2 ระบาย ● เลข 2
เลข 3 - 4	ใส่ ○ ○ (เลขศูนย์) ไม่ต้องระบาย	
เลข 5 - 9	ใส่ เลขประจำตัวของนักเรียน ระบายเหมือนทำข้อสอบ	

ตอนที่ 2 เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ตอบคำถามตั้งแต่ข้อ 1 - 25

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบระดับของเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาที่โรงเรียนนี้ของนักเรียน

โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าแต่ละข้อ เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนตัดสินใจเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ● ให้ตรงกับตัวเลขในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็น

5	หมายถึง	เป็นเหตุจูงใจมากที่สุด
4	หมายถึง	เป็นเหตุจูงใจมาก
3	หมายถึง	เป็นเหตุจูงใจปานกลาง
2	หมายถึง	เป็นเหตุจูงใจน้อย
1	หมายถึง	เป็นเหตุจูงใจน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1 ความมุ่งหวังในการศึกษาและการประกอบอาชีพ						
1	นักเรียนคาดว่าเมื่อได้เข้าศึกษาในโรงเรียนนี้แล้วจะได้รับการยอมรับจากสังคม					
2	นักเรียนคาดว่าเมื่อได้เข้าศึกษาในโรงเรียนนี้แล้วจะทำให้นักเรียนเป็นคนมีชื่อเสียง					
3	นักเรียนคาดว่าการศึกษาในโรงเรียนนี้จะเสริมสร้างสติปัญญาให้กับนักเรียน					
4	นักเรียนคาดว่าการศึกษาในโรงเรียนนี้จะปลูกฝังอุปนิสัยใจคอที่ดีให้กับนักเรียน					
5	นักเรียนคาดว่าการศึกษาในโรงเรียนนี้จะเสริมสร้างความประพฤติที่ดีให้กับนักเรียน					
6	นักเรียนคาดว่าเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้วจะมีโอกาสสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ง่ายกว่า					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	นักเรียนคิดว่าเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้วจะสามารถออกไปประกอบอาชีพต่างๆ ได้หลายอาชีพ					
8	นักเรียนคิดว่าเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้วจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต					
9	นักเรียนคิดว่าเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้วจะมีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพในอนาคต					
10	นักเรียนคิดว่าเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้วจะมีโอกาสหางานได้ง่ายกว่าจบการศึกษาจากโรงเรียนอื่น					
2. การสนับสนุนจากบุคคลอื่น						
11	บิดามารดาหรือผู้ปกครองส่งเสริมสนับสนุนให้เข้าศึกษาในโรงเรียนนี้					
12	ครูอาจารย์ที่สอนในโรงเรียนเดิมแนะนำให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนี้					
13	นักเรียนมีญาติพี่น้องเคยศึกษาในโรงเรียนนี้จึงเข้ามาศึกษาต่อในโรงเรียนนี้					
14	นักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้โดยได้รับสวัสดิการพิเศษ					
15	เพื่อนรุ่นพี่ในโรงเรียนเดิมแนะนำให้นักเรียนมาเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้					
16	ข้าพเจ้าชื่นชมบุคคลที่จบจากโรงเรียนนี้จึงเกิดแรงจูงใจมาสอบเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้					
17	เพื่อนๆ ในโรงเรียนเดิมชักชวนให้นักเรียนมาเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18	สถาบันกวอดวิชาแนะนำให้เรียนมาเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้					
3. เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน						
19	นักเรียนเชื่อมั่นในตนเองจึงมาสอบเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้					
20	นักเรียนคาดหวังว่าการเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ					
21	นักเรียนคาดหวังว่าการเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้จะส่งเสริมให้นักเรียนมีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี					
22	นักเรียนคาดหวังว่าการเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้เพราะเชื่อว่าตัวเองสามารถเรียนได้					
23	นักเรียนคาดหวังว่าการเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้เต็มที่ตามที่ต้องการ					
24	นักเรียนคาดหวังว่าการเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้จะทำให้นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ					
25	นักเรียนคาดหวังว่าการเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้เต็มที่ตามความสามารถของนักเรียน					

ตอนที่ 3 ทักษะคิดต่อโรงเรียน ตอบคำถามตั้งแต่ข้อ 26 - 45

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อในโรงเรียน โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และพิจารณาว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร แล้วใส่เครื่องหมาย ● ให้ตรงกับตัวเลขในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็น

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26	โรงเรียน มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้					
27	โรงเรียน ฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออก					
28	โรงเรียนทำให้นักเรียนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย					
29	ความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียน สามารถนำไปใช้ประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้					
30	การเรียนรู้ในโรงเรียน จะช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน					
31	โรงเรียนมีส่วนเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในตนเอง					
32	โรงเรียนฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง					
33	นักเรียนพึงพอใจต่อการได้เรียนรู้วิชาการต่างๆ จากโรงเรียน					
34	โรงเรียนฝึกให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม					
35	โรงเรียนฝึกให้นักเรียนมีมารยาทในสังคม					
36	โรงเรียนฝึกให้นักเรียนมีความคิดอย่างเป็นระบบในการเรียนวิชาต่างๆ					
37	นักเรียนรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ในโรงเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
38	โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่สร้างคนดีมีคุณภาพให้แก่สังคม					
39	โรงเรียนฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดความสามารถในตนเอง					
40	โรงเรียนฝึกให้นักเรียนรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมได้					
41	พิธีไหว้ครู ทำให้นักเรียนรำลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์					
42	นักเรียนตระหนักในคุณประโยชน์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัด					
43	นักเรียนรู้สึกดีใจที่ได้เรียนที่โรงเรียนนี้					
44	เมื่อมีโอกาสนักเรียนจะแนะนำให้คนอื่นๆ มาเข้าเรียนโรงเรียนนี้					
45	เมื่อจบ ม 3 นักเรียนอยากเรียนต่อที่โรงเรียนนี้					

ตอนที่ 4 การพัฒนาการทางวิชาการ ตอบคำถามตั้งแต่ข้อ 46 - 60

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการทางวิชาการ โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และพิจารณาว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร แล้วใส่เครื่องหมาย ● ให้ตรงกับตัวเลขในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็น

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
46	การเรียนทำให้นักเรียนได้รับความรู้ในวิชาต่างๆ ตรงตามที่คาดหวังไว้					
47	การเรียนทำให้นักเรียนพอใจที่รู้สึกว่าตนเองมีความรู้ความสามารถมากขึ้น					
48	การเรียนทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเสริมสร้างสติปัญญาให้มากยิ่งขึ้น					
49	นักเรียนรู้สึกว่าวิชาต่างๆ ที่เรียนมีความยากเกินความสามารถของนักเรียน					
50	การเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ					
51	การเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานเป็นหมู่คณะ					
52	นักเรียนรู้สึกว่าบางวิชาที่จัดให้เรียนไม่มีประโยชน์ต่อนักเรียนเลย					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
53	การเรียนทำให้นักเรียนได้แนวทางในการศึกษาต่ออย่างกว้างขวางสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต					
54	นักเรียนคิดว่าบางวิชาที่เรียนยิ่งเรียนมากยิ่งขึ้นทำให้นักเรียนสับสนมากขึ้น					
55	การเรียนช่วยในการปรับปรุงวิถีชีวิตของนักเรียน					
56	การเรียนทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีความสนใจใฝ่รู้					
57	การเรียนทำให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล					
58	การเรียนทำให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีหลักการมากขึ้น					
59	การเรียน อาจารย์ สั่งงานมากเกินไปทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ความคิดของตนเอง					
60	นิทรรศการเสริมวิชาการในงานสายสัมพันธ์ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น					

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ทางสังคม ตอบคำถามตั้งแต่ข้อ 61 - 95

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และนักเรียนกับอาจารย์ โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และพิจารณาว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร แล้วใส่เครื่องหมาย ● ให้ตรงกับตัวเลขในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็น

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน						
61	การเรียนในโรงเรียนนี้ทำให้นักเรียนมีเพื่อนสนิทมากขึ้น					
62	นักเรียนคิดว่าการได้คบเพื่อนทำให้ได้พัฒนาตัวเองดีขึ้น					
63	นักเรียนชอบร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อน					
64	นักเรียนกับเพื่อนขอยืมอุปกรณ์การเรียนซึ่งกันและกัน					
65	เพื่อนบางคนชอบเอาเปรียบเวลาทำงานกลุ่ม					
66	นักเรียนรู้สึกสบายใจเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน					
67	นักเรียนชอบมาโรงเรียนทุกวันเพราะจะได้พูดคุยและเล่นกับเพื่อน					
68	นักเรียนกับเพื่อนสามารถทำงานกลุ่มร่วมกันได้อย่างราบรื่น					
69	นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูเพื่อนสนิทที่ไว้ใจได้					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
70	นักเรียนอยากเลิกคบเพื่อนบางคน เพราะเขาไม่ตั้งใจเรียน					
71	นักเรียนกับเพื่อนร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม					
72	เมื่อนักเรียนทำการบ้านไม่ได้เพื่อนที่เข้าใจจะช่วยอธิบายให้					
73	เมื่อมีปัญหา นักเรียนสามารถปรึกษาเพื่อนได้					
74	เพื่อนช่วยเหลือนักเรียนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
75	เมื่อนักเรียนไม่มาโรงเรียนเพื่อนติดต่อสอบถามแสดงความห่วงใย					
2. ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์						
76	นักเรียนใกล้ชิดกับอาจารย์มากกว่า 1 คน					
77	อาจารย์คอยตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่สนใจเรียน					
78	อาจารย์สนใจแต่นักเรียนที่เรียนเก่ง					
79	อาจารย์ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด					
80	อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในด้านการแต่งกาย					
81	อาจารย์ให้ความรักต่อนักเรียนเท่ากัน					
82	อาจารย์ไม่สนใจนักเรียนเมื่ออยู่นอกห้องเรียน					
83	นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์					
84	อาจารย์ซักถามนักเรียนทุกคนในห้องอย่างทั่วถึง					
85	อาจารย์สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ นักเรียน					
86	อาจารย์มักเอาคะแนนหรือเกรดมาชู้นักเรียน					
87	อาจารย์ให้เวลากับนักเรียนได้ปรึกษา นอกเวลาเรียน					
88	อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในด้านบุคลิกภาพ					
89	นักเรียนเคารพรักอาจารย์					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
90	อาจารย์ดูจนทำให้นักเรียนไม่กล้าซักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน					
91	อาจารย์ให้ความสำคัญหรือการตัดสินใจปัญหาความขัดแย้งของนักเรียน					
92	เมื่อนักเรียนเจ็บป่วยอาจารย์ให้ความดูแลเอาใจใส่					
93	นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูไม่เป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนทำให้ไม่กล้าถามเมื่อมีข้อสงสัย					
94	อาจารย์ให้กำลังใจนักเรียนขณะเรียน					
95	เมื่อนักเรียนไม่มาโรงเรียนอาจารย์ติดต่อสอบถามด้วยความห่วงใย					

ตอนที่ 6 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ตอบคำถามตั้งแต่ข้อ 96 - 120

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และพิจารณานักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร แล้วใส่เครื่องหมาย ● ให้ตรงกับตัวเลขในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็น

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
96	ห้องเรียนสะอาด					
97	ห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม					
98	ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ					
99	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก					
100	ขนาดของห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
101	บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน					
102	ห้องน้ำ มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
103	หน่วยงานอนามัยของโรงเรียนให้การเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี					
104	สถานที่รับประทานอาหารสะดวก					
105	สถานที่รับประทานอาหารสะอาด					
106	สถานที่รับประทานอาหารมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
107	โรงเรียนมีน้ำดื่มเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
108	โรงเรียนมีสนามกีฬาเพียงพอต่อความต้องการใช้ ของนักเรียน					
109	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ทันสมัย เหมาะสมเพียงพอ					
110	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ทันสมัย เหมาะสมเพียงพอ					
111	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการภาษาต่างประเทศทันสมัย เหมาะสมเพียงพอ					
112	ภายในโรงเรียนมีสถานที่พักผ่อน					
113	ภายในบริเวณโรงเรียนสะอาด สวยงามเป็นระเบียบ					
114	โรงเรียนจัดให้มีป้ายประกาศข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ต่อนักเรียน					
115	ห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ให้นักเรียนได้อ่านอย่างเหมาะสม					
116	ห้องสมุดมีบรรยากาศการเรียนรู้					
117	บริการแนะแนวของโรงเรียนมีบรรยากาศอบอุ่น					
118	การจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนน่าสนใจ					
119	การประกาศผลการเรียนใช้คอมพิวเตอร์สะดวก ทันสมัย					
120	ร้านค้าภายในโรงเรียนมีของขายตามความต้องการ					

ตอนที่ 7 ความผูกพันต่อโรงเรียน ตอบคำถามตั้งแต่ข้อ 121 - 135

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และพิจารณาว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร แล้วใส่เครื่องหมาย ● ให้ตรงกับตัวเลขในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็น

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
121	นักเรียนรู้สึกภูมิใจมากที่ได้เข้ามาเป็นนักเรียนโรงเรียนนี้					
122	นักเรียนรู้สึกภูมิใจมากเมื่อได้บอกคนทั่วไปว่านักเรียนเป็นนักเรียนของโรงเรียนนี้					
123	นักเรียนต้องการเห็นความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน					
124	นักเรียนชอบมาโรงเรียนทุกวันเพราะจะได้เรียนและเล่นกับเพื่อน					
125	นักเรียนพยายามตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่เพื่อให้เป็นไปตามคำขวัญของโรงเรียนที่ว่า "รอบรู้วิชาการ ชำนาญเทคโนโลยี มีวินัยและคุณธรรม เป็นแกนนำสังคม"					
126	นักเรียนพยายามรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนตามที่โรงเรียนกำหนดไว้					
127	นักเรียนพยายามรักษาความสะอาดทุกสถานที่ของโรงเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
128	นักเรียนพยายามใช้สิ่งของทุกอย่างในโรงเรียน อย่างดีไม่ทำลายให้เสียหาย					
129	นักเรียนพร้อมและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัด					
130	นักเรียนพร้อมและยินดีทำทุกอย่างและช่วยเหลือ ทุกทางเมื่อโรงเรียนขอร้องมา					
131	นักเรียนพูดคุ้ยและแนะนำคนรู้จักให้มาเข้าศึกษาใน โรงเรียนนี้เสมอ					
132	นักเรียนคิดว่าเมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียน นี้ไปแล้ว เมื่อมีโอกาสนักเรียนจะกลับมาเยี่ยม อาจารย์เสมอ					
133	นักเรียนคิดว่าเมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียน นี้ไปแล้ว เมื่อมีโอกาสนักเรียนจะกลับมาเยี่ยม โรงเรียนเสมอ					
134	นักเรียนคิดว่าเมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียน นี้ไปแล้วเมื่อมีโอกาสนักเรียนจะกลับมาช่วยเหลือ โรงเรียนเสมอ					
135	ในอนาคตเมื่อนักเรียนมีลูก นักเรียนจะแนะนำให้ ลูกนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้					

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่กรุณาตอบแบบสอบถามนี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร
เกิด	วันที่ 22 กรกฎาคม พุทธศักราช 2493
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3603/118 ค 1 ประชาสงเคราะห์ 11 เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10320
ตำแหน่งการงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หน้าที่การงานปัจจุบัน	- อาจารย์หมวดคณิตศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) - อาจารย์สอนนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร - อาจารย์นิเทศนิสิตฝึกสอนปี 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 176 สุขุมวิท 23 คลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
การศึกษา	- ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา - ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนประชารัฐสามัคคี อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา - มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสูงเนิน อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา - ป.กศ.ต้น วิทยาลัยครูนครราชสีมา - ป.กศ.สูง (วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาโทภาษาอังกฤษและคหกรรมศาสตร์) วิทยาลัยครูนครราชสีมา - กศ.บ. (วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาโทฟิสิกส์) วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร - กศ.ม. การมัธยมศึกษา (การสอนคณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร